

ROČNÍK 1 / ČÍSLO 8 / 1963

Repertoár malé scény

DOSUD VYDANÝCH ČÍSEL Repertoáru malé scény přineslo sice poměrně široký výběr materiálu pro pořady souborů a skupin těch nejrozumnějších typů, přesto však zůstává z širokého a pestrého vějíře divadelních a literárních forem a žánrů mnohé, co se zatím na stránky našeho časopisu nedostalo. Jedním takovým dramatickým útvarem, který se v RMS dodnes neobjevil, je **aktovka**. Protože si však myslíme, že je to útvar neprávem opomíjený, útvar, který by měl najít své pevné místo v repertoáru amatérských souborů — ať už se věnují formám „malým“, nebo „velkým“ — přinášíme vám na výběr v dnešním čísle hned tři najednou. A aby to byl výběr opravdu co nepestřejší, zařazujeme vedle aktovky autora českého, **Adolfa Hoffmeistera**, aktovku předního polského satirika, **Slawomira**

Mrožka, a aktovku významného dramatika i prozaika francouzského, **Roberta Merla**.

Aby nám zbylo místo na kratší texty a na písničky (tentokrát prozatím aspoň čtyři z pořadu Semaforu **Zuzana není pro nikoho doma**), nemůžeme k aktovkám připojit potřebný dramaturgicko-režijní komentář; chceme vás však upozornit, že jej najdete v nejbližším čísle našeho druhého časopisu **Ochotnické divadlo**, který věnuje značnou část svého obsahu problematice souborů tzv. malých forem vůbec a textům i písním uveřejňovaným v Repertoáru malé scény zvlášť.

Závěrem bychom vám ještě chtěli připomenout, že oba tyto časopisy si můžete objednat jak u nejbližší Poštovní noviny nové služby, tak přímo u nás.

REDAKCE REPERTOÁRU MALÉ SCÉNY a OCHOTNICKÉHO DIVADLA

Repertoár malé scény

Ročník I, číslo 8, srpen 1963 — Vydává ministerstvo školství a kultury v nakladatelství Orbis, n. p., Praha 2, Vinohradská 46 — Redakce: Jiří Beneš (vedoucí redaktor), Jaroslav Vedral, Pavel Bošek — Redakční kruh: Jan Votruba (předseda), Jaroslav Beránek, Jiří Bílý, Viktor Doubek, Pavel Fiala, Radek Hlavsa, Jiří Chlíbec, Josef Koenigsmark, Jan Martinec, Květoslav Perutka, Vladislav Stanovský, Josef Šrámek, Ivan Vyskočil — Grafická úprava Miloslav Fulín — Adresa redakce: Praha 1, Vinohradská 3; telefon 221054 — Tiskne Knihtisk, n. p., závod 2, Praha 2, Slezská 13 — Rozšiřuje Poštovní novinová služba, informace o předplatném podává a objednávky přijímá každá pošta i doručovatel; objednávky do zahraničí vyřizuje PNS, ústřední expedice tisku, odd. vývozu tisku, Praha 1, Jindřišská 14 — Vychází jednou měsíčně, cena jednotlivého výtisku 2,50 Kčs. Toto číslo mělo redakční uzávěrku 15. července, vyšlo 17. srpna 1963.

F-07*30509

© Nakladatelství Orbis, n. p., 1963

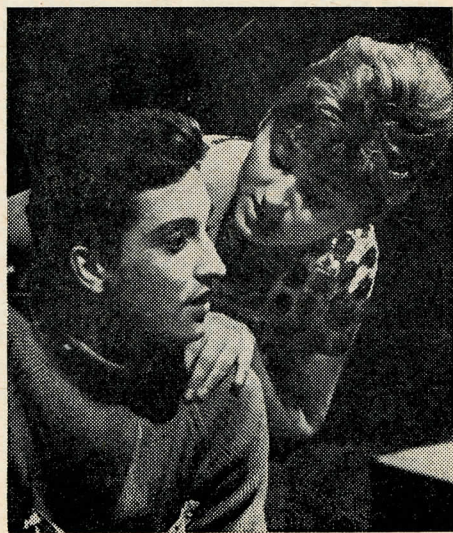
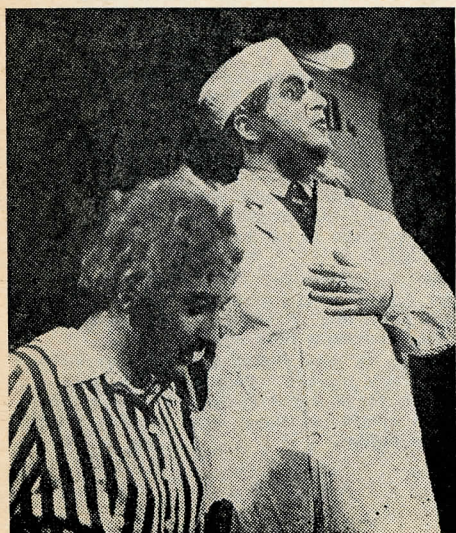
Z OBSAHU

- Adolf Hoffmeister: NEVĚSTA 4**
Robert Merle: SISYFOS A SMRT 18
Slawomir Mrozek: KAREL 32
Písňe J. Šlitra a J. Suchého:
Co je blues 3
Motýl 17
Oči sněhem zaváté 30
Z mého života 3 str. ob.

Na první straně obálky snímky J. Červeného ze Semaforu, na zadní straně obálky fotografie I. Voinára z Rokoka. Uvnitř čísla jsou záběry z ústřední přehlídky STM v oboru estrádních a agitačních skupin, která se konala v červnu v Ústí n. L. (str. 16, 21, 25, 31, 43, 46) a z pohostinského vystoupení polského souboru Wagabunda (str. 35, 38, 40), jejichž autorem je J. Pražák

Z představení brněnského Monoklu: nahoře Pražákův snímek z pořadu Jedem — dýkou — pistolí; dole fotografie O. Pernici — vlevo z téhož programu, vpravo ze staršího pásma Adam a jeho madam

Kšerak Petr opatřil si saxofon

Z DOMÁCÍCH ÚLOH JOSEFA KRÁTKÉHO,
ŽÁKA IV. B. OBECNÉ ŠKOLY CHLAPECKÉ V K.

Josef Škvorecký

Na reálném gymnasiu založili symfonický orchestr. Též můj starší bratr Petr chtěl tam hrát pod taktovkou pana ředitele Hejdy, avšak klaviristů měli s dostatek. Požádal tedy Petr otce, by zakoupil mu oboe nebo fagot. Avšak mátl pravila: „Lidé na fagot hrající stávají se hloupými. Nástroj chvěje se a s ním i mozek. Poté lidé blbnou.“ Pročež otec věnoval Petrovi pouze klarinet.

Tu však Petr záhy zanechal hraní v symfonickém tělese a věnoval se jazzu, jež tajemně založice s několika spolužáky, hráli vždy v sobotu večer v baru „U modré kočky“, napelující si za tím účelem vousy, by nedošlo k odhalení.

Avšak došlo k odhalení pomocí pana profesora Bohadla, jenž v baru tu kontroloval věk přítomných dívek. Tehdy Petr obdržel zákonnou známku z mravů a na čas byl mu oňat klarinet.

Tu neděli pocítil nás návštěvou pan rada Prudivý, jenž jest městským radním. Vyslechnuvši, kterak potrestal Petra, schválil otcovo opatření a pravil: „Dnes mládež jest samý jazz, samá hudba cizácká. Avšak co jest to jazz? Vždyť nelze na něm rozpoznati lahodných melodií, jaké vydávají kupříkladu národní písně české, v podání kapely Kmochovy. Jaká pak také může to býti hudba, když k jejímu provozování stačí pět či šest hudebníků? To naše dechová hudba městská zaměstnává čtyřicet hudebníků a o státních svátcích i více, a může proto veřejnosti posloužit nejlepším z nejlepších. Já sám vyžaduji pouze nejlepší z nejlepších, neboť pouze to je pro mne dosti dobré. Sunku kupuji výhradně u Chmela, šiji toliko u Knížete a obrazy na stěnách mám pouze a jediné od Mistra Brožíka. To jest malíř! Jest zcela jiný než kupříkladu onen Filla, jehož obrazy jsou pouhými mazanícemi. Vlastním Mistra Jana Husí před Koncilem kostnickým. Zde Mistr Brožík vymaloval jednomu kardinálu v popředí takové boty, že jsou vskutku jako živé. Jejich lesk jest tak přirozeným, že oku lahodí. Takové má být

umění. Též Hus stojí hrdě, kdežto kardinálové, metajíce úlisné pohledy jsou přikrční. Co jest naproti tomu jazz? I v hudbě vyžadují toliko nejlepší z nejlepších. Zejména operu, neboť při ní zaměstnáno jest nejvíce nejlépe placených umělců, kteří vespolek tvoří úchvatná díla, člověka povznášejíce. Z oper pak nejlepší jest Smetanova Prodaná nevěsta. A já, řídíce se zásadou, že dosti dobrým pro mě jest toliko nejlepší, navštívím pouze Prodanou nevěstu. Skvost ten vyslechl jsem již osmasedmdesátkrát, a než se rok s rokem sejde, vyslechnu jej bohdá po osmdesáté.“

Tu pravila máti: „Vždy říkám, jak kulturním jste vy člověkem. Ještě nikdy neviděla jsem sako takto padnouti.“

„Dudy,“ pravil dále pan rada Prudivý. „Dudy, dudy. Národní český nástroj náš. Na ten měl by ses učití hrát, chlapče,“ pravil, obrátíce se na Petra, „a nikoli ony kakofonie, jež vydávající na svém klarinetě, slušným lidem bolí z toho hlava. Dudy, dudy, chlapče, dudy, dudy.“

„Avšak na dudy nelze hrát chromaticky,“ bránil se Petr.

„Český národ obejde se bez chromatiky,“ odbyl ho pan rada Prudivý a tehdy pravil otec: „Ach dnešní jazz. Jest to hudbou koček. Za mého mládí drnkával jsem na cite-ru. Bývala to hudba, jež brala člověka přímo za srdce. Röslein, Röslein, Röslein rot, kupříkladu, anebo onen valčík O Heimat süß, grüss Gott, auf Wiedersehen. Vždy slzel jsem a navléknuv si na palec trsátko, trsal jsem krásně.“

Avšak Petr pravil: „Já však jazzu nevzdám se. Rovněž trsat trsátkem nebudu, krásně ani nekrásně.“ A otec, ušklíbnuv se, pravil: „Tedy zarazím tobě apanáž!“

A na to Petr pravil: „Milejší jest mi jazz než tvoje apanáž.“ Poté odešel a tajně prodávaje otcův sokolský kroj a sbírku gypsových cisářů, zakoupil sobě saxofon tenorového ladění.

CO JE BLUES

Píseň z pořadu Zuzana není pro nikoho doma

Hudba: Jiří Šlitr / Text: Jiří Suchý

Pomalé blues B / E^b7 / B / F7

1. Jestlipak jsi někdy slyšel blues hrát na laci-nou ky-ta-
 2. Jestlipak jsi někdy slyšel blues vy-půjčený-ho pi-á-
 3. Jestlipak jsi někdy slyšel hrát blues na ztracenej kláři-
 4. Až ty jednou poznáš, co je blues, to dneska ještě so-tva
 5. Jestlipak víš vlastně, co je blues, to už by jsi měl dávno

ru? Jestlipak jsi někdy slyšel blues hrát na lacinou ky-ta-
 na? Jestlipak jsi někdy slyšel blues vy-půjčený-ho pi-á-
 net? Jestlipak jsi někdy slyšel hrát blues na ztracenej kláři-
 víš. Až ty jednou poznáš, co je blues, to dneska ještě sotva
 znát. Jestlipak víš vlastně, co je blues, to už by jsi měl dávno

ru, jestli ne, tak to snad jednou zkus,
 na, jestli ne, tak to snad jednou zkus,
 net, jestli ne, tak pojď k nám a buď rád,
 víš, až po- znáš jednou sám, co je blues,
 znát, nic to ne- ní, jen vem srdce kus

zajdi si k nám do bá- ru. do dlaní a za-čni hrát.
 zůstaneš tu do rá- na
 u nás usly-šíš ho hned.
 víckrát se ho nezba- víš.

© SHV Praha, 1963

Pavel Fiala

Děti křičely: „Podívejte, podívejte — kámen utíká!“

A opravdu, kámen utíkal.

Měl fialové plavečky a utíkal na pláž.

Na pláži vypil čtvrt slunce, lehl si a usnul.

Všechna zrnka písku se pod ním rozutekla.

V očích stoleté želvy zbyl jen malý fialový filček.

Eva vydechla radostí a svalila se pod Petra.

To ale už želva neviděla, neboť zbytek slunce spadl do půllitru Jakubovi, hlídači třešní.

Kámen se udusil.

**ADOLF
HOFFMEISTER**

Nevěsta

Americká veselohra
o třech jednáních,
která byla poprvé hrána
v Osvobozeném divadle
v režii Jindřicha Honzla
dne 25. května 1927

OSOBY:

KAMELOT

ČÍŠNÍK

PIKOLO

HARRY WHITE

LÉKAŘ

PANÍ S KOČÁRKEM

OŠETŘOVATELKA

ANNY BLACK

PÁN S RŮŽÍ

HESTER

FANNY

NELLY

MARY

POLA ONA

NOTÁŘ

JOHN MAC DENBY

STAŘEC

PASTOR

TANEČNICE, HUDEBNÍCI

KOVBOJ A KOVBOJKA

I. OBRAZ

Kavárenské stolky jsou na celém světě stejné. Okna mrakodrapů se podobají písmenám v sloupcích novin. Dveře, které vedou k nemocnému, jsou bílé a niklové. Je na nich světelný červený kříž. Číšníci velkých hotelů jsou samá korektnost v náprsnce.

KAMELOT: Zvláštní vydání! Zvláštní vydání! Nejbohatší muž světa umírá.

ČÍŠNÍK: Co myslíš, udělá naše smrt taky takovou díru do světa?

PIKOLO: Smrt není to, co zajímá. Peníze zůstanou.

ČÍŠNÍK: A někdo bude dědit. *(Kluk přejde jeviště hvízdaje. Hudba hraje ukolébavku)*

KAMELOT: Mladý Harry White předpokládaným dědicem. Jeho pobyt neznám! Zvláštní vydání! *(Číšníci dovedou stepovat. Píkolíci jsou ovšem většinou černoši)*

HARRY *(hovoří sám k sobě a točí holi ve vzduchu)*: Bude pršet, nebude pršet, bude pršet, nebude, bude, nebude, bude — dejme tomu, že nebude. *(Hudba zahraje smuteční pochod)*

HARRY: Co to? *(Ohlédne se k bílým dveřím)*

ČÍŠNÍK: Varhany.

HARRY: Varhany.

ČÍŠNÍK: Pán si přeje?

HARRY *(hledá po kapsách)*: Cent, dva centy, čtyři centy. Čtyři centy, čtyři centy. No jo, čtyři centy.

ČÍŠNÍK: Prosím?

HARRY: Co stojí malá černá?

ČÍŠNÍK: Pět centů.

HARRY: Nemohl bych dostat tak za tři centy docela maličkou? Minimální černou kávu?

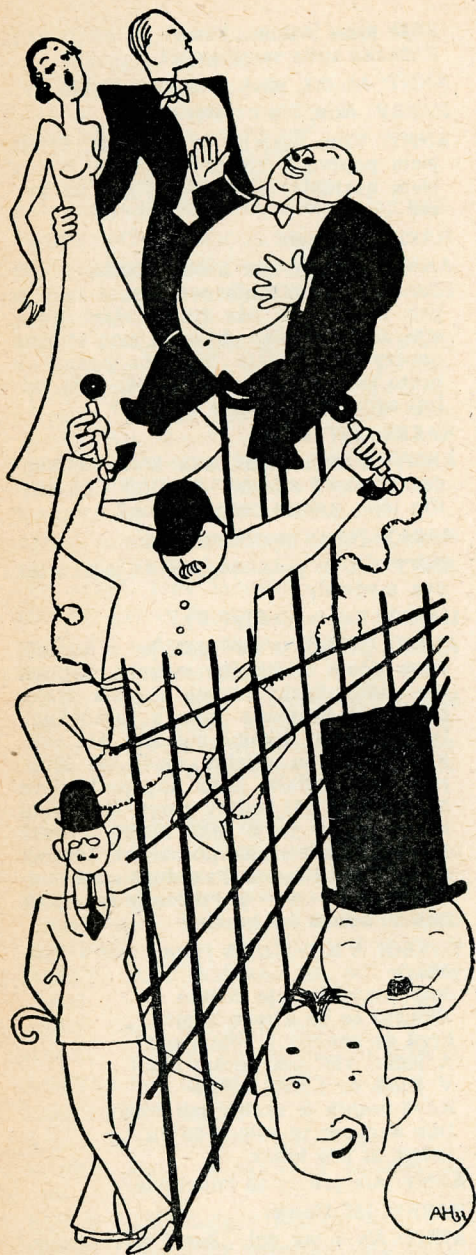
ČÍŠNÍK: Snad něco jiného je libo? *(Americký číšník nevyhodí nikoho, kdo může zaplatit)*

HARRY: Ach! — Ano, dejte mi sklenici studničné vody.

ČÍŠNÍK: Prosím.

HARRY: Haló! Číšník! — Ale s brčkem!

ČÍŠNÍK: Prosím, se slamou.

Kresba A. Hoffmeistera z programu Osvobozeného divadla ke hře Svět za mřížemi

HARRY: A zadarmo slunce, zadarmo vzduch. Zadarmo vyhlídku domů do komínů. Bůh je přece jen dobrý hostitel.

LÉKAŘ (*vyjde tiše z bílých dveří*): Je to vážné. Došel mu benzin. (*Varhany hrají smutně*)

KAMELOT: Je to vážné! Zvláštní vydání. (*Lékař si koupí od něj noviny a čte*)

ČÍŠNÍK (*přinesl vodu a stěblo slámy*): Prosím.

HARRY: Haló! Číšníku!

ČÍŠNÍK: Prosím?

HARRY: Jste spokojen na světě?

ČÍŠNÍK: Ano, pane!

HARRY: Já taky, vidíte? A nic vám nechybí?

ČÍŠNÍK: Chybí, pane!

HARRY: Co?

ČÍŠNÍK: Peníze, pane!

HARRY: To mně taky, ale to nevádí, že?

ČÍŠNÍK: Vadí, pane!

HARRY: Proč?

ČÍŠNÍK: Chtěl bych se ženit, pane.

HARRY: Ženit?

ČÍŠNÍK: Ano, prosím. Ještě je něco libo?

HARRY: Ne, děkuji. — Ženit, ženit! Všichni lidé se milují, jen mne nemá nikdo rád. Nikdo mne nemá rád. Nikdo mne nemá rád. Poněvadž nemám pět centů na malou černou, poněvadž nemám na sáček bonbónů pro malou černou, na červenou růži. (*Vezme z vázy na stole červenou růži a smutně se na ni dívá*) Růžičko, růžičko, no, růžičko! Mne nemá nikdo rád. Nevím, komu tě dát. (*Vsune růži do knoflíkové dírky a vytáhne noviny*)

PIKOLO: Nemá ani pět centů na černou.

KAMELOT: Zvláštní vydání! Poslední chvíle bankéře Whitea.

HARRY: Co? Cože?

KAMELOT: Bankéř White umírá. Nejbohatší člověk světa na odchodu.

HARRY: Strejda umírá.

SBOR: — umírá! (*Pani s kočárkem se srazí s ošetřovatelkou, která vyšla z bílých dveří*)

PANÍ: Jak je?

OŠETŘOVATELKA: Včera o páté prohlá-

sili lékaři, že bankéř White vydrží nejvýše ještě čtyřiaadvacet hodin. (*Lékař a ošetřovatelka se znají*)

HARRY: Haló, číšník!

ČÍŠNÍK: Prosím.

HARRY: Kolik je hodin?

ČÍŠNÍK: Čtyři, prosím.

HARRY: Podívejte se, strýček mi umírá.

(*Lékař políbí ošetřovatelku*)

ČÍŠNÍK: Ano prosím, to je známé.

KAMELOT: Čtvrté zvláštní vydání!

HARRY: Co známé? Dovídám se to právě teď. Je to smutné. Chudák.

ČÍŠNÍK: Jak je libo, prosím.

HARRY: Strejda — ani jsem nevěděl, že mu něco je. Tak dlouho jsem ho neviděl a on je na smrtelné posteli.

LÉKAŘ: K čemu jsou postele?

OŠETŘOVATELKA: K milování. (*Políbí ho. Odejdou do bílých dveří*)

HARRY: Chudák, strejda!

ČÍŠNÍK: Tak jest, pane. Ještě něco libo, pane?

HARRY: Ne, děkuji vám za vaši soustrast.

ČÍŠNÍK: Prosím. (*Hrají housle. Měl by scénou letět ptáci*)

ANNY (*jde přímo k Harrymu*): Jsem Ann Black, St. James's free farm, Oklahoma.

HARRY: To mne, to mě, to mne — ne — neobyčejně těší.

ANNY: Víte, mnoho jsem se již tomu nasmlála. Je to tak veselé, když dva docela neznámí lidé se sejdou, ne? Smál jste se taky tolik?

HARRY: O — O — O — O — o — ovšem. Nesmírně. (*Oba se smějí*) Ale smím se ptát?

ANNY: Ne, já se chci ptát. Jak jste prosím vás přišel na tu červenou růži?

HARRY: Červenou růži? Jakou růži?

ANNY: Ó, vaše krásné znamení v knoflíkové dírcce. Bylo to tak staromódně poetické.

HARRY: Aha, růže — vzal jsem ji tady se stolu. (*Na rampě mimo hru s hudbou*)

Růžový lístek vypráví

Po zádech lze básně psát

Pohled jsou srdečné pozdravy

Chci zvadnout a ne umírat

Růže svou láskou churaví
Růženko spíte sama snad?

ANNY: Ah tak, proto, ale to je škoda.

HARRY: Ano, ale prosím vás.

ANNY: Víte, nesmíte se mi smát. Přišla jsem poprvé v životě do města. Nikdy jsem neviděla tolik lidí. U nás na farmě...

HARRY: Vy jste...

ANNY: Ano, u nás krom tatínka a pár černochoů jsem muže neviděla. A tady je jich tolik... U nás říkala stará Kate, víte, to je babička, že muži jsou strašně nebezpeční. Chtěla jsem to poznat a proto jsem napsala ten inzerát. Víte, mluví nebezpečí. Jezdíte na koni?

HARRY: Já? — Ne.

ANNY: Jezdím velmi ráda. Mám nejdřívejšího koně z farmy. Střílíte? Čím střílíte lépe, pistolí nebo puškou?

HARRY: Já? Já nestřílím vůbec.

ANNY: Oh, to je škoda, střílila jsem letos dva medvědy.

HARRY: Co, medvědy? Vy?

ANNY: Ovšem, u nás jich je, v horách. Mám doma maličkého mývala. Tatínek mu udělal hezký obojek a košík. Haló, boxujete? Boxovala jsem s černochem. Je náš sluha. Říkáme mu Siki. Má velkou sílu, jsou všichni muži tak silní, jste vy? Dostala jsem uppercut zleva a byla jsem půl hodiny grogy. Měl byste házet lasem, to je také hezké. Provaz letí vzduchem a píše po obloze. Tatínek dovede hodit lasem do vzduchu mé jméno. A — n — n — y. Podívejte se. (*Hodí lasem. Lasem lze kreslit*)

KOVBOJ A KOVBOJKA (*mimo hru s hudbou*):

Hop kopyto půl je dobyto

Klouzni se po křivce koulí

Fred se onehdy s volem pral

A jeden vůl měl potom bouli

V jízdě se Luisa miluje

Když vraník je rychlý jak vlak

Dup duň per tu zem vraníku

Jedem si pro tabák.

ANNY: Ale jak vy se jmenujete?

HARRY: Já? Harry.

ANNY: Nu a jak dál. (*Zazní smutné varhany. Oba se otočí*)

HARRY: Harry. Harry — Harry White.

ANNY: White?

TANEČNICE (*tančí. Jedna z nich říká*):

Růžový lístek vypráví
Ve snách lze básně psát
Pohled jsou srdečné pozdravy
Chci zvadnout a ne umírat
Růže svou láskou churaví
Růženko spíte sama snad?

ANNY: Myslím, že nejste nebezpečný muž.

HARRY: Já? Ne. Docela ne.

ANNY: Miloval jste již mnoho dívek?

HARRY: Já? Ale vždyť já — já — mne nemá nikdo rád.

ANNY: My boy, dejte mi tu růži! (*Harry jí podá růži*) Tak a teď musíme promluvit o celé naší záležitosti. Jste tak milý. Myslím, že vás budu mít velice ráda, Harry. Ale, Harry, já budu špatná hospodyně. Já nevím, jak se vaří pudink a jak se dělají miminka.

HARRY: Ale Anny, já nevím...

ANNY: Jste tak roztomilý, Haryčku, chtěla bych si s vámi hrát. Ale musíme mluvit vážně. Tedy začněte!

HARRY: Já? O čem?

ANNY: O našem sňatku přece!

HARRY: O našem sňatku?

ANNY: Ovšem. Můj inzerát zněl: mladá dívka, která dosud nepoznala muže, seznámí se ihned za příčinou sňatku s hezkým mladým Američanem. A vaše odpověď byla...

HARRY: Moje odpověď?

ANNY: Ovšem. Vaše odpověď: Přijďte do kavárny Navy-hotelu v půl čtvrté odpoledne. Budu mít červenou růži v knoflíkové dírcce. Promluvíme ihned o svých záměrech.

HARRY: Ale, Aninko, to je strašný omyl...

ANNY: Omyl, Harry, vy jste blázen...

HARRY: Já jsem nepsal na ten inzerát.

ANNY: A kdo to tedy psal?

PÁN S RŮŽÍ: Já.

ANNY: Promiňte tedy, Harry, já...

HARRY: Anny, já skutečně nevěděl, že vás...

PÁN S RŮŽÍ (*zády*): Číšníku!

HARRY (*říká bídě básničku proti směru hodinových ručiček*):

Růžový lístek vypráví
Ve snách lze básně psát

Pohled jsou srdečné pozdravy
Chci zvadnout a ne umírat
Růže svou láskou churaví
Růženko spíte sama snad?

ANNY: Harry, necháte mi tu růži?

ČÍŠNÍK: Prosím.

HARRY: Ovšem má — má drahá Anny.

PÁN S RŮŽÍ: Objednejte auto, ale honem!

ANNY: Sbohem Harry! Haryčku! (*Políbí ho a lekne se políbení*)

HARRY: A — A — A — A — A — Anny. (*Dosedne*)

PÁN S RŮŽÍ: Jsem majitel dolů v jižní Omaze. Psal jsem na váš inzerát. Půjďte se mnou?

ANNY: Musím?

PÁN S RŮŽÍ: Ovšem, že musíte.

ANNY: Harry, musím?

PÁN S RŮŽÍ: Harry tomu nerozumí, pojďte!

ANNY: Skutečně, muži jsou neobyčejně nebezpeční. Kate měla pravdu.

PÁN S RŮŽÍ: Prosím?

HARRY: To — bylo divné. Myslím, že to byl sen. Haló, haló, číšníci! (*Číšníci se seběhnou*)

HARRY (*se chvíli na ně dívá překvapen*): Nic. Já jen tak. Je to moje první tajemství. (*Dá ruce mezi kolena a s úsměvem vzpomíná. Hudebník mu hraje do ouška na housle*)

Opona pomalu padá

II. OBRAZ

Celý svět je prostoupen červenými pruhy americké vlajky. Obloha je hvězdnaté pole čtyřiceti osmi států USA. Ulice je scénou baletu kolem strážníka. Frkačky aut a lomoz provozu je džezband velkoměsta. Noviny a kameloti rouhají se pokřikem vševedoucnosti boží. Svět a reklama se otáčeji s hvězdami.

KAMELOT: Starý White umírá. Hledají dědice.

HESTER: Kdo je ten člověk, co si sedl ke stolku s paraplíčkem?

HARRY: Haló, číšníku! (*Vyleze na stůl*) Sdělte novinám, sdělte celému světu, že jsem tady v kavárně, aby mne nehledali.

ČÍŠNÍK: Prosím. *(Polnice vříská a Harry je na stole)*

HESTER: Oh, číšníku, prostřete nám k jeho stolku.

DÁMY SBOREM: Jak zní závěť bankéřova?

TANEČNICE *(tančí, jedna z nich říká)*:

Otázce kolik se ano odvěti

Smrt má jen smysl závěti

Ček je vždy motiv pro balet

Účet lásky je účtem toalet

HARRY *(sní o Anny a píše do vzduchu velká A)*: Á, a Á, a Á, a A.

LÉKAŘ *(z bílých dveří)*: Smrt bankéřova se očekává co chvíli. Agonie. Tep klesá.

FANNY: Je zde volno, prosím?

HARRY: Ano, Anny.

FANNY: Jmenuji se Fanny.

HARRY: Ah, promiňte.

HESTER: Jsem Hester, slyšela jsem o nemoci pana strýce. Je těžce nemocen? Copak ho bolí?

HARRY: Mne? — Srdce.

FANNY: Myslím pana strýce.

HARRY: Strýce? Nevím. Ten je chudák, ale já — já jsem, miss, větší chudák.

HESTER: Proč, pane?

HARRY: Mne už zas nemá nikdo rád.

FANNY: Ale o tom ani nevíte, kdo vás má rád.

HARRY: Ne, to nevím.

HESTER: Dovedla bych vám číst v očích.

FANNY: Mám ráda blondýny jako jste vy.

HARRY: Ale jéje! Jak to? Co to mluvíte?

HESTER *(šeptem)*: Miluji vás — miluji vás.

HARRY: Cože?

FANNY *(šeptem)*: Miluji vás — miluji vás.

HARRY: Já — já se zblázním. Já se zblázním. *(Kolem dokola si návštěvníci šeptají a ukazují na Harryho)*

NELLY *(k Hester)*: Dobrý den má milá. How do you do! Můžete mne představit?

HESTER: Prosím. Pan — pan White.

HARRY: Harry White, mě těší.

NELLY: Toužila jsem tolik vás poznat. Slyšela jsem o vás již mnoho. Jak prý výtečně střilíte?

HARRY: Já? Já nestřilím vůbec.

NELLY: Ovšem, ovšem, že vy nestřilíte. Ale to je mi neobyčejně milé. Mohu se

těšit, že přijдете dnes k nám na večeři? Pátá avenue, číslo sto třicet. *(šeptem)* Toužím tolik po vás. Přijďte, vidíte?

HARRY: Ale já, dámy, já přece...

MARY: Promiňte dámy, jsem Mary Prudent, slyšela jsem, že pan Harry White nás poctil svou společností. Těšila bych se nesmírně, kdybyste se zúčastnil zítřejší Garden Party u mne. Tak vy jste ten světoznámý White?

HARRY: Ne, já nejsem vůbec známý, miss. Jsem docela neznámý. Já nevím, co si počít. Já jsem chudák.

POLA: Slyšela jsem, že vám umírá strýček. Mou soustrast, pane White. Jsem Pola Ona, filmstar z Los Angeles.

HARRY: Misses, prosím vás, jsem jako v zajetí. *(Kavárna je prázdná, jen kolem Harryho se tísni zástup žen, které mu šeptají)*

POLA *(šeptem)*: Víte vy, co je moje láska, Harry? Chcete ji poznat? Chcete poznat Polu Onu, nejmilostnější ženu světa? Pola Ona volí své milence jen mezi králi a mistry světa v boxu. Harry, chceš?

HARRY: Dámy, slečny, prosím vás!

FANNY *(šeptem)*: Miláčku...

HARRY: Ale...

HESTER *(šeptem)*: Zbožňuji...

HARRY: Ale...

NELLY *(šeptem)*: Drahý...

HARRY: Ale...

MARY *(šeptem)*: Políbení...

HARRY: Ale misses, dosti. Počkejte. Moment. Pomoc! Pomoc! Číšníku!

VŠECHNY MISSES: Ó, nevolejte ho!

HARRY: Číšníku, kolik je hodin?

ČÍŠNÍK: Pět prosím. *(Bijí hodiny)*

HARRY: Ticho! Dovolte, dámy. *(Vstane, smekne a pokřičuje se)*

HESTER A NELLY: Co je vám?

POLA A FANNY: Co se stalo?

HARRY: Umřel mi strýček.

HESTER: Již zemřel?

FANNY *(šeptem)*: Nyní vás strašně miluji.

HARRY: Ano, teď zemřel.

MARY: Jak to víte?

HARRY: Z novin. Dnes zemřel o páté hodině bankéř White, nejbohatší muž světa. Je pět hodin. Strýček je mrtev. *(Lékař vyjde z bílých dveří. Všichni se k němu otočí)*

LÉKAŘ: Ano: Umřel. Musil. Řekli jsme to už včera. (*Červený kříž zčerná. Lékař vydá noviny a jde čta*)

HESTER: Chudák.

HARRY: Ano.

NELLY: A co budete dělat, když vám zemřel strýček?

HARRY: Dědit.

POLA: Harry, vy jste božský.

FANNY: Vy víte vždy, co máte dělat.

MARY: Ano, co pak?

HARRY: Budu — budu — budu se ženit!

VŠECHNY MISSES: Výborně, výborně, výtečně! Hip, hip, hip, hurrah!

HESTER: Chtěla bych být tak šťastnou!

FANNY: Chtěla bych vás učinit tak šťastným!

MARY: Tak bychom se k sobě hodili!

NELLY: Mne byste nechtěl za ženu?

POLA (*šeptem*): Budu tvoje i bez svatby.

HARRY: Wait a bit. Musím chvíli počkat.

Smutek, víte slečny, musíme zachovat chvíli smutek. Posadte se. Číšníku?

ČÍŠNÍK: Prosím?

HARRY: Počítejte do šedesáti. — Potom se ožením.

VŠECHNY MISSES: Bravo, bravo, bravo!

ČÍŠNÍK: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10,

11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60 — prosím.

VŠECHNY MISSES: Já vás miluji, Harry!

HARRY: Vy? Vy všechny?

POLA: Rozhodněte se jen. Volte si nevěstu. (*Šeptem*) A přítelkyni — milenkou.

MARY: Rozhodněte se rychle!

HARRY: Platí. Já se ožením s jednou z vás. Ale kterou si mám vzít?

VŠECHNY MISSES: Mne.

HARRY: Hoďme hlava orel. Půjčte mi dolar.

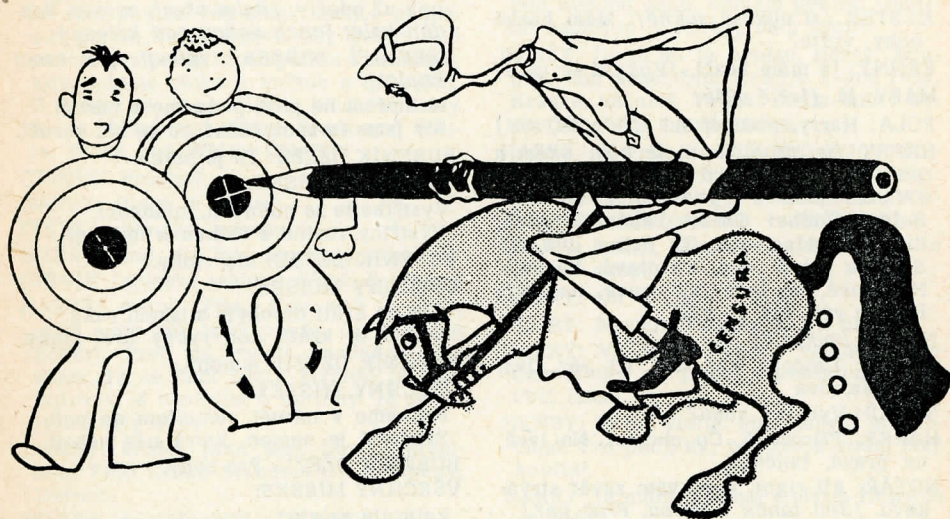
VŠECHNY MISSES: Zde. (*Každá podává dolar. Harry je všechny vezme a vstří do kapsy*)

HARRY: Děkuji. Tedy to rozpočítáme. En ten týny sou raka dýny sou — (*Ticho je v pomlčce. Flašinet hraje Andulko, Andulko, Anduličko! Z bílého pokoje vy-nesou rakev a zavrou pokoj na klíč na dva západy*)

HARRY: A co Annie? (*Funebráci odnesou rakev*)

HARRY: Ah, co, Anny!

ČÍŠNÍK: Ráčíte ještě něco poroučet?

Adolf Hoffmeister: Nájezd cenzury

HARRY (*procitne*): Ah tak, máte pravdu. Jednou vodu, jednou pastora, dvakrát snubní prsteny, svatební hostinu a dvou-postelový pokoj v prvním patře.

ČÍŠNÍK: Prosím, jiného nepotřebujete?

HARRY: Manželku.

ČÍŠNÍK: Prosím, obstarám!

VŠECHNY MISSES: Harry!

HARRY: Děkuji vám. Tu si obstarám sám!

ČÍŠNÍK: Prosím.

HARRY: Až přijde neznámý pán, tak jej uveďte.

ČÍŠNÍK: Prosím.

POLA: Kolik měl váš strýček miliónů?

HARRY (*ukazuje od země*): Tolik!

VŠECHNY MISSES: Já!

HARRY: Už je nemá, chudák.

POLA: Máte je vy.

HESTER: Tak se již rozhodněte.

FANNY: Volte!

HARRY: Misses, jste rozhodnuty o mé osobě?

VŠECHNY MISSES: Ovšem.

HESTER: Co ctíte na ženě nejvíce?

FANNY: Co k ní poutá vaši duši?

MARY: Kam kladete ohnisko jejího manželského poslání?

NELLY: Čeho si u ženy nejvíce vážíte?

POLA: Co se vám nejvíc líbí?

HARRY: Nohy.

HESTER (*si vykasá sukně*): Mám hezké nohy, vidíte?

FANNY: Já mám hezčí. (*Vykasá se výše*)

MARY: Já. (*Ještě výše*)

POLA: Harry, podívej se! (*Nejvýše, oh!*)

HARRY (*je prohlíží znaleckým okem a pak rozkazuje jako vojsku*): Pochod!

(*Misses jdou s vykasanými sukněmi. Balet*) Hudba! Obrát! Tančete! Jedna, dva, tři. Jedna, dva, tři. Jedna, dva, tři. Stát na jedné noze. Na pravé. Na levé. Na pravé, na levé. Na pravé, na levé. Pravou výš, výš, — výš!

NOTÁŘ (*zakašle*)

HARRY: Tančete. Ráz, dva, tři, ráz, dva, tři, ráz, dva...

NOTÁŘ: Vyrušuji snad?

HARRY: Přirozeně. Co chcete? Na levé, na pravé, tančete!

NOTÁŘ: All right, nesu vám závěť strýčkovu. (*Smí tančit s sebou. Proč ne?*)

HARRY: Sem s ní! Pochod! Úklona. Po-

chod. Byl jste při smrti mého strýčka?

NOTÁŘ: Of course. Mám vám býtí nápomocen při vykonávání jeho poslední vůle. Jsem jeho osobní notář, indeed.

HARRY: Těší mne. Tančete! Lámu pečť. Jste svědek, pane!

NOTÁŘ: Váš zesnulý pan strýc zanechal krom nemovitostí čistého deset miliard ve zlatě.

HARRY: Aha. Dovolte, přečtu závěť. Pochod! Úklona, dost. Zastavte. Pohov. — Poslouchejte! Odkazují svou duši Bohu — to vás nezajímá, mne také ne — tedy — svým jediným univerzálním dědicem výslovně jmenuji pana — moje jméno, stav, bydliště, pohlaví a bez zameštnání — pod podmínkou — že se v den mé smrti — do půlnoci — ožení —

VŠECHNY MISSES: Výborně! Musíte se ženit, Harry!

HARRY: Wait a bit! — ožení s pannou.

VŠECHNY MISSES (*jsou zdrceny*): Ó, ó, ó, ó! Číšníku, kabáty!

HARRY (*stále čte*): Teď rychle nevěstu. Jednu miss, smím prosit na slovíčko, v zájmu závěti. Diskretní záležitost.

NOTÁŘ: Můžete je rovnou poslat domů!

VŠECHNY MISSES (*odcházejí držíce se zavěšeny*)

HARRY: Já? Pošlete je sám.

NOTÁŘ: Prosím. Vážené slečny — ó — ony už odešly. (*Balet všech misses. Později balet jejich nohou nad kolena*)

VŠECHNY MISSES (*zpívají při tanci kuplet*):

Neumřem na poli, padneme v náručí.

My jsme ta společnost, co za nic neručí.

BUBENÍK DŽEZU: To je holka.

VŠECHNY MISSES:

Vystříhejte se nudných, mládenci.

Vystříhy rostou s láskou k milenci.

BUBENÍK DŽEZU: Má vlohy.

VŠECHNY MISSES:

Den se krátí dlouhým stiskem ruky.

Sukně se krátí, noh rybky loví kluky.

BUBENÍK DŽEZU: A nohy.

VŠECHNY MISSES:

Padneme v náručí, neumřem na poli.

Svědomy je nemoc, která nás nebolí.

BUBENÍK DŽEZU: Pro bohy.

VŠECHNY MISSES:

Ratarata ratata

My jsme správný děvčata.

BUBENÍK DŽEZU: Pozor na parohy! *(Všechny misses vystřídají tanečnice básně o růži. Hraje hudba k básni o růži. Balet)*

HARRY: Tak — a mne už zas nemá nikdo rád. Dnes už to je asi potřetí. Víte, na koho myslím?

NOTÁŘ: Nevím?

HARRY: Na Anny. *(Na rampě mimo hru)*

TANEČNICE *(dotančí)*:

Růženko, spíte sama snad?

HARRY:

Nespí teď s nikým?

Co dělá Anna as?

TANEČNICE:

S černochem Sikim

Pojídá ananas.

NOTÁŘ: Kdo to je?

HARRY: To je ona. To je má partnerka v této hře, to je ženská vůdčí role! Oh, Anny, oh, Anny!

NOTÁŘ: Neztrácejme čas!

HARRY: Běžte a hledejte, já — já jsem chudák!

NOTÁŘ: Hlavu vzhůru, Harry, smím vám tak přece říkat, velký pán, indeed, ale pro mne Harry, že ano? Hlavu vzhůru! Přivedu vám nevěstu. Moje slovo.

HARRY *(sám na židli)*: Čas letí. Čas, to jsou skutečné peníze. A nikdo se mne neptal, chci-li pannu. Počítá se s tím, že chci peníze. Jen blbec nechce peníze ani pannu, nebo pannu bez peněz, aia peníze bez panny nebo pannu s penězma. Kde, kde je láska z knížek a básniček. Ó, Harry, 6 Anny, Harry White a Anny Black, Black and White. Black and White. Black and White! Číšník!

ČÍŠNÍK: Prosím?

HARRY: Black & White!

ČÍŠNÍK: Whisky, prosím.

HARRY: Ano, pít. Kdo nemiluje, musí pít.

ČÍŠNÍK *(přinese whisky Black & White)*

HARRY: Anny. *(Pije)* Kde isí? — Hej, proč mám mít tolik peněz. Co s tolika penězi. Proč mi raději neodkázal nevěstu. Já se chci ženit, slyšíte! Já chci milovat, já nestojím o milióny. Já se na ty milióny vy...

DENBY: Mister John Mac Denby, president First Union Standart Oil Company, Detroit.

HARRY *(je podnapilý)*: Co je to?

DENBY: Veliký boháč.

HARRY: Tak co chce, když je boháč.

DENBY: Jde vám nabídnout spolupráci. Jste nezkušený ve finančních obrazech. Poslední burzovní spekulace kulminovaly v nevidaných komplikacích.

HARRY: Prosil bych, neumíte česky?

DENBY: Jediný Mc Denby si věděl rady.

HARRY: To jsem sám rád.

DENBY: Harry White, nabízím vám společenství ve svých nových podnicích. Vy dáte peníze, já dám hlavu. Nebudete nic dělat, budu vám vyplácet dividendu. Kolik chcete? *(Zrychlený biograf promítá Gaumontův týdeník)*

HARRY: To je moc práce najednou.

DENBY: 10 000 000 dolarů ročně, chcete? Budete mít zámek, krásný zámek, dva, tři, park, koně, jachtu, letadlový park, auta, ponorky, co si přejete. *(Biograf promítá zpomaleně Gaumontův týdeník)* Budete moci se svou paní žít klidný, šťastný život.

HARRY: Já? Já se svou paní?

DENBY: Ovšem. Já budu dít. Víte, tak to musí být, někdo dře a někdo ne! To je zase můj los. A můj koníček také! Dřina, dřina! Třeba i pro jiné. No, nelíbí se vám? — Dobrá. — 20 000 000! Vaše žena bude mít perle a děti. Celý náhrdelník dětí. Co tomu říkáte? Harry?

HARRY: Ale já přece nemám ženu, a dokud nemám ženu, nemám peníze. Ostatně nestojím o peníze, chci ženu!

DENBY: Dejte mi ty peníze, Harry! Koupím vám deset žen. Každou z jiné rasy. Krásné, vášnivě. Prima. Znam dobré obchodní domy v tom směru.

HARRY: Ale já vlastně chci Anny. *(Jeviště se zvolna plní stepaři a jinými civilizaky. Začíná rej a hřmot nádraží, současnosti, velkopodniku — civilizace)*

DENBY: Dobrá, koupím vám Anny, kdo to je? Co chce?

HARRY: On ji má už jinej.

DENBY: Nevadí. Koupím ji i s ním.

HARRY: Vy jste blázen s vaším obchodem. Dejte mi pokoj s penězma. Já, já chci lásku.

DENBY: Já ne, vidíte. Mám smysl pro obchod. Pro podniky, pro živou vodu, živý kapitál.

HARRY: Já mám neštěstí v lásce. Největší na světě.

DENBY: Nevadí, máte štěstí v kartách.

Pojďte, rozbijeme Monte Carlo, chcete?
HARRY: Co, štěstí v kartách? Já? Já vždycky prohrál poslední cent. Hehe! Nechcete se napít? Já — já mám neštěstí i v kartách.

DENBY: Haló, přesvědčíme se. — Číšníku, karty. — Hrajete vočko?

HARRY: Ovšem.

ČÍŠNÍK: Prosím, zde jsou karty.

DENBY: Sejměte! Co sázíte?

HARRY: Všechno.

DENBY: Aj! All right. Kolik toho je? Sázím také všechno, 5 000 000 dolarů.

HARRY: Deset miliard s příslušenstvím.

DENBY: Ajajaj! Dobrá! Platí. All right.

HARRY: Co máte?

DENBY: Jednadvacet.

HARRY: Velus.

DENBY: Máte skutečně neštěstí v lásce, ale já jsem ruinován. Já mám v lásce štěstí, proč, co je mně platné štěstí v lásce?

HARRY: Co jsou mně platny peníze, když mne nikdo nemiluje. Víte, nesmím milovat. Já, já si musím vzít pannu do dvanácti hodin dnes v noci, jinak mé peníze nejsou moje.

DENBY: Ah tak, kondicio modus! Dobrá, dobrá. Předvedu vám pannu s dobrým srdcem. Platí. Jsme za to však společníky. White — Denby. Ohromný kapitál. Základy světa se boří. Dám probudit Frisco. Do dvanácti hodin jste ženat. All right. Nashledanou. White — Denby, White — Denby. *(Nasedne do vlaku. Signál a pára. Semafor zvedne pravicí. Po bílé v nekonečnu se sbíhající silnici odjíždí automobil. Stepaři stepují vlak. Píšťalkový koncert. Harry schovává hlavu v klobouku.)*

Opona zvolna padá.

III. OBRAZ

Opilý melodram. Jeviště je mapou pěti dílů světa. Hudba je sladká. Tančí opilec.

HARRY:

Panáci s peněz točí se
V začarovaném zvěrokruhu
Kovem cinkají měsíce
Hlav je několik druhů

Kyvadlo hodin nehoupej
Kdo by věřil císaři
Balon splaská jak láska
Žeňte se za ženou ohaří
Žeňte se kdo máte peníze
Chudý se oženit nemůže

NOTÁŘ: Br. Nikde nic. Uběhal jsem si nohy jak jezevčík. Nikde není panen. Obrátil jsem se na dívčí penzionát v šestnácté ulici. Mladé dívky, přísný dozor.

HARRY: Napijte se, notáři.

NOTÁŘ: Demoralizace.

PŘEDSTAVENÁ: Zaručujeme panenství za malý honorář. Písemně. Ale jen do dvanácti let.

NOTÁŘ: Ptal jsem se všude. Odpovídají vyhýbavě.

HARRY: Nazdar!

NOTÁŘ: A když zpřímá, tak záporně.

AMPLION: Drrrrrrrr! Byl jsem v Evropě, byl jsem v Asii, byl jsem v Africe. Mám rychlé letadlo. Nic — Denby. *(Hraje gramofon. Telegrafní a telefonní centrály chrastí pohybem. Páčky jsou k smíchu jednoduché a čilé)*

NOTÁŘ: Kdo je to?

HARRY: Blázen. Miluje peníze a asi v ústraní líbá ty panáky na nich.

AMPLION: Drrrrrrrr! Telegrafoval jsem na všechny strany. V Paříži, v Londýně, v Moskvě, v Praze, nikde nemají panen. Nejsou. Vyhynuly. Stop. — Denby.

NOTÁŘ: Je to hrůza! Vy se neoženíte, Harry! Panny už nebudou. Nenajdete je. V žádném panoptiku neukazují podobné zázračné ženy. Moje inzerce, kterou jsem zaplavil Frisko, je marná.

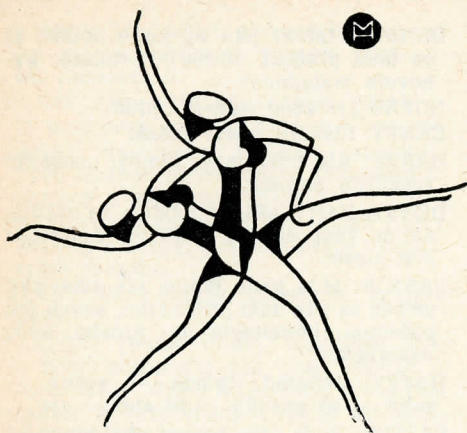
AMPLION: Drrrrrrrr! Byl jsem v praleších, byl jsem na točnách. Mé detektivní ústavy zahájily a bezvýsledně skončily. Činnost. Nikde není panen. Ale Denby nezoufá. Hlavu vzhůru. Drrr!

HARRY: Čas letí a whisky se pije. Pijte, notáři!

NOTÁŘ: Obrátil jsem se na sběratele starožitností, nemají panen. V muzeích se všechna inventární čísla během času zkazila.

HARRY: Tím je vinen čas a čas letí a já se neožením. *(Běduje)*

NOTÁŘ: Obrátil jsem se na kláštery. Kláštery pěstují od desíti let koedukaci s mnišskými řády. Obrátil jsem se na poušť — nikde není ani kousek panen-

**Hoffmeisterova kresba na plakát
tanečního večera Milý Holzbachové**

ství. Civilizace, pokrok ničí podobné pře-
žitky. *(Gradace hlasu je ustavičná)*

AMPLION *(suše)*: Je to nepatrný detail
v závodění dolaru. Ženy nadobro pora-
zily panenství. *(Pomlčka je dlouhá a
tichá. Zvoní hrany. Později v jiné vrstvě
jeviště)*

DENBY: Haló, však Denby nebyl dosud
poražen.

STAŘEC: Jsem zázračný stařec, který čte
lidský život z letu ptáků. Povím vám vše,
co bylo, jest a bude. Veškeré dotazy zod-
povídám promptně. Přiložit poštovní
známku. Obrátte se na mne s důvěrou.

DENBY: Čas jsou peníze. Odpovídejte
stručně, za každé slovo 1 000 000 dolarů,
kolik je na zemi panen?

DENBY: Haló, vykřikl jsem 2 000 000 za
každou písmenu jména a adresy. Kdo to
je?

STAŘEC: Anny Black, St. James free
farm, Oklahoma.

DENBY: Br, to je drahé. All right. Harry
White, vezmete si Anny Black z Okla-
homy, chcete? *(Tančí se růžička)*

HARRY: Chci, to už dávno chci. Ale bude
ona chtít? Kde? Kde je?

DENBY: Nevím, není k nalezení.

HARRY: Děkuji vám. *(Padá strop. Někdo
jde po schodech do sklepa nebo do hrob-
ky. Na břehu moří přelévají se vlny přes
poklady. Rozžatá sirka hasne. Minuta*

*ticha je napjata jak struna k prasknutí.
Slovem praskne)*

DENBY: Denby ji nalezne.

HARRY: Čas!

DENBY: Čas jsou i moje peníze. Přivedu
vám ji. Kolik máme ještě času?

HARRY: Třicet minut, ale přivedete ji
jistě?

DENBY: Určitě.

HARRY: Budu tedy velmi bohat, jistě?

DENBY: Denby vám za to ručí.

HARRY: Číšníku, dejte mi tedy na účet
jednu černou kávu za pět centů a roh-
lík.

ČÍŠNÍK: Prosím. Jiného nelibo?

HARRY: Ne.

NOTÁŘ: Čas závratně uniká. *(Běh času
znázorňuje pochod vojska. Hrůzostrašná
logika sletových cviků. Počítač s počít-
adlem. Pravidelnost úderů. Kukaččino
kukání. Piano. Jednoslabičná recitace a
otáčivý terč hodin. Notář s Harrym sedí
na bobku u přesýpacích sutek.)*

HARRY: A děvče stále ještě nemám.

NOTÁŘ: Všechno časem přijde. *(Sám sobě
nevěří)* Máme ještě půl hodiny čas. To
je malá věčnost. Inzerce má silný hlas.
Slyšíte moderní žalm nad ubohostí lidí.
Čeho všeho nepotřebují. *(Vitr šel přes
klaviaturu piano)*

HARRY: Já chci nevěstu. Čas letí. *(Vitr
prolije se píšťalami varhan a zadrhne se
v ječení výšek. S nebe padají letáky
jako sníh. Hudba kvílí)*

NOTÁŘ: Noviny! Zázračná letadla, ó mra-
ky písmen a číslic. Jsou všemocné,
všude mluví, i tam, kde je ticho. Leták
je nebem hozený problém anebo kus pa-
píru. Snad je to útržek vaší budoucí
ženy. Na těch pár písmen se třeba při-
hlásí, ba třeba se rozpomene, že je sku-
tečně pannou nějaká žena. *(Hudba
umikla)*

HARRY: Už se končí má naděje. Ani ženy,
ani peníze. *(Hodiny jdou. Roste napětí
detektivek)*

HARRY: Myslíte, že přijdou?

NOTÁŘ: Zase minuta.

HARRY: Ručičky se spínají.

NOTÁŘ: Proboha, ne tak rychle. *(Hra se
změnila v konvenční tragédii)*

HARRY: Už nedoufám.

NOTÁŘ: Ne, doufejte! Hlavu vzhůru, nic

není ztraceno. Nikdy. V Americe je každá minuta věčností.

HARRY: Jdou!

NOTÁŘ: Vedou?

HARRY: Nevedou?

NOTÁŘ: Honem, co je? Jak jste pořídil? (*Denby upadne na jeviště*)

HARRY: Vedete ji?

DENBY: Ne. — Nosiči, sem s tím!

HARRY: Ale já — já chci pannu. Slyšíte, já si přeju pannu. Která z vás si mne vezme? Nemůžete, žádná nemůžete? Oh, je konec, konec divadla, konec mého snu o ženě a o penězích! Anny, Anny, kde jsi? (*Nosiči přinesou zahalenou pannu*)

DENBY: Pojdte se ženit, honem!

HARRY: Jak, našel jste ji?

DENBY: Ji jsem nenašel, ale našel jsem pannu.

HARRY: Kde? Kde? Ukažte!

DENBY: Tady. (*Odkryje záclonu*)

HARRY: Co je to? (*Pod záclonou je vosková socha od holiče*)

DENBY: Panna.

HARRY: Ale tu si přece nemohu vzít. Jak — jak bychom to dělali?

DENBY: Na ženě nezáleží, záleží na dědictví. Tato panna z holičské officíny vyhovuje podmínce testamentu. Denbyho neošálíte. Kdo může tvrdit, že toto není panna? Kdo, pravím? Testament neurčuje nic blíže.

HARRY: Ale vždyť se rozehrěje, až ji obejmou.

DENBY: Nemusíte ji ani objímat, ani s ní spát. Je to dokonalá představa manželky. Budete ji prostě klamat. Je naprosto nezárlivá. Zavřete ji do skříně a je to.

HARRY: Ale což, když pan notář...

DENBY: Pan notář přece musí jako právník souhlasit. Pane notáři, vyhovuje tato panna podmínce testamentu?

NOTÁŘ (*oblékne soudcovský talár*): § 44. občanského zákona zní: Svazky rodinné vznikají smlouvou manželskou. Smlouvou manželskou muž a žena dle zákona projevují, že chtějí napořád žít spolu, plodití dětí, vychovávatí je a pomáhati si navzájem. — Ne, pánové, nesouhlasím.

DENBY: Pane notáři, myslím skutečně, že slečna z výkladu od holiče vyhovuje. 5 000 000 dolarů. Není-liž pravda?

NOTÁŘ: Ne. Musím jako notář trvat...

DENBY: Překlá se, pane notáři, já se také překlá. 10 000 000 dolarů. Vyhovuje podmínce?

NOTÁŘ (*svlékne talár*): Úplně.

DENBY: Číšníku, noste kněze!

HARRY: Ale když mne, Denby, neošálíte voskovou pannou.

DENBY: Harry, ošálím, uvidíte, že ošálím. Zatím vám dávám dědictví. Američan drží slovo.

PASTOR: Milý pane White, jak americký příběh se zde udál. Přicházím, abych mu požehnal. Představte mi, prosím, svou nastávající.

HARRY: Milerád, ovšem — avšak — snad — až později — že ano — ale...

PASTOR: Bude nám honem přistoupení ku slavnostnímu obřadu.

DENBY: Prosím, reverende, začněte, pan Harry White — slečna — slečna Elida Jelenem.

PASTOR: Těší mne, slečno, slyšel jsem o vás více za dnešní den odpoledne, než za celý život o Abrahamu Lincolnovi. Vaše panenství má nekonečnou pověst. Jsem velice potěšen, že vás víra až dotud uchránila svodů těla. Jak se vám daří, drahá duše?

HARRY: Eh, víte, reverende, — ona — ach — je to tak těžko říci —

DENBY: Ona je hluchá, reverende, chudinka. Musel byste se příliš namáhat hlasově. Raději se jí nic neptejte.

PASTOR: Ale, ale chudáček. (*Strašně křičí*) To je mi vás líto. Máte ho ráda?

PASTOR: Ó, reverende, navím, — ach — PASTOR: Proč neodpovídá? (*Křičí*) Ne, řekněte, mne se nemusíte stydět.

HARRY: Ale, ach, dvojctihodný...

DENBY: Ona je totiž němá!

PASTOR: Ale holubinka. To je mi jí líto. Děláte veliký skutek dobrodiní, berete-li si ji za ženu. Pán bůh vám to oplatí na dětech.

DENBY: Přikročte k obřadu, dvojctihodný otče. Čas běží. Rafije ukazuje tři čtvrti na dvanáct.

HARRY: Reverende...

DENBY: Zde jsou prsteny, bible a ostatní potřebné nástroje.

PASTOR: Přistupte tedy blíže. Přiveďte svou paní.

HARRY: Já — já ji přinesu.

PASTOR: Jste příliš pozorný, Harry, ať jen jde sama, k oltáři musíme přistupovat dobrovolně.

HARRY: Ale — ale, když víte, to je tak — já ji už nesu, když už ji nesu, — no né?

DENBY: Reverende, dotýkáte se bolestných stránek mého přítele. Jeho paní je chromá a má strnutí šíje.

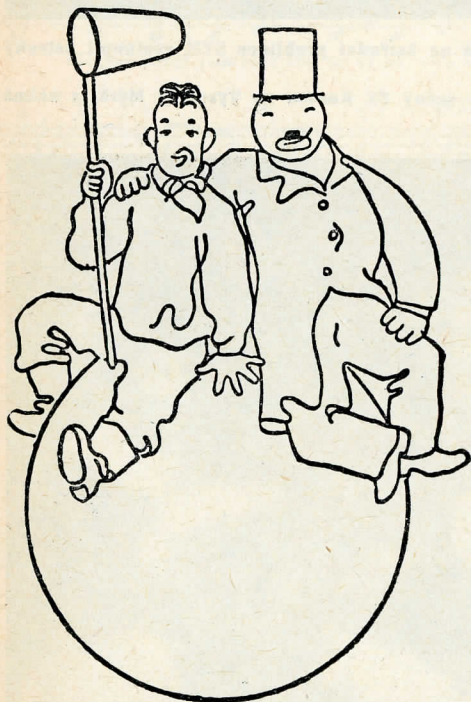
PASTOR: Ale chudinka, jak je ten Harry obětavý a dobrý. Pohledal byste v celém světě druhého.

DENBY: Už ji přines, reverende; můžete začít.

PASTOR: Drahé dívky, vyprosím vám u boha požehnání pro život šťastný a spravedlivý, dobrý a bezúhonný, pro vaši radost a vaše štěstí. Podejte mi bibli. Poslyšte, drahé dívky!

DENBY: Za pět minut dvanáct.

PASTOR: Podejte si ruce. Čtení svatého písma evangelia svatého Matouše...

Kresba Adolfa Hoffmeistra pro Svět za mřížemi

HARRY: Počkat: Zadržte! — Anny! *(Vyskočí a běží do hlediště, kde sedí Anny s Pánem s růží)* Anny, vy jste tady v divadle?

ANNY: Ha — Ha — Ha — Harry!

HARRY: A vy vidíte, že mne tu žení na scéně a vy byste to dopustila. Pojdte, honem, už bude bít. Chcete?

ANNY: Co?

HARRY: Vzáť si mne!

ANNY: Ano, Harry.

HARRY: Tak honem.

PÁN S RŮŽÍ: Chtěl jsem vás jenom upozornit, pane, že...

HARRY: Až potom, pane. Číšníku, jedno pivo pánovi, ať se má dobře. Anny, honem.

PÁN S RŮŽÍ: Upozorňuji vás však, pane, že slečna...

NOTÁŘ: Tluče. *(Hodiny začly tlouci)*

PÁN S RŮŽÍ: Chtěl jsem je jen upozornit, ostatně, co na tom, mne se to již netýká. *(Zapálí si doutník)*

HARRY: To je Anny z Oklahomy, kterou jsme hledali.

NOTÁŘ: Vivat! *(Notář tančí radostí)*

HARRY: Raz, dva, tři, teď, palte!

PASTOR: Buďte svoji až do smrti, amen.

DENBY: Tak už je to hotovo.

HARRY: Anny, hubičku, číšníku, hostinu. *(Anny a Harry se dlouze líbají jako ve filmu)*

NOTÁŘ: Odevzdávám vám dědictví. *(Nikdo ho vůbec neposlouchá)*

PASTOR: A copak chudinka hluchoněmochromá? To je mi vás dvakrát líto, dovolte, odnesu vás na faru.

HARRY: Má! Pojd sem, má! Moje! Má! Prosim vás, Denby, jděte tak trochu tamhle, — tak, — a pane Hlaváčku, spusťte tu oponu, prosím vás. Tak. *(Opona spadne před Harrym a Anny. Denby a notář stojí na rampě před oponou)*

DENBY: Have a Drink, gentleman! Číšníku, whisky! — Ale, pane notáři — jeden — dva — tři — čtyři — pět — hm... nyní už na světě není žádná panna, nemyslíte? *(Hudba hraje pochod, do něhož se mísí motivy písně o růžičce)*

Je konec divadla.

Snímek z pořadu Pozor, padá omítka!, s nímž na ústřední přehlídce STM vystoupil ústecký soubor PAF (Pět agitačních forem)

Já, to se řekne! — je název kabaretu Mladé scény ZK Karosa ve Vysokém Mýtě, z něhož je dolejší snímek

MOTÝL

Píseň z pořadu Zuzana není pro nikoho doma

Hudba: Jiří Šlitr / Text: Jiří Suchý

Pomalý foxtroť A^b / / / / A^b / / / /

Ona: Někdy si my-slí-vám, že láska je mi vzdá-le-ná, ne-jím a
 On: že jsem motýl, který si vzal do hla-vy, že lí-tat

A^b / / / / Bmi / / / / E^b7 / / / /

ne-zpívám a třesou se mi ko-le-na, ten po-cit však se jako dým roz-
 zkytky na kytku ho vlastně neba-ví a proto rozho-dl se hned pro

A^b / $F7$ / Bmi / E^b7 / $1. A^b Adim E^b7$ / $2. A^b$ / / / /

plyne, když tě zřím a do duše mi pad-ne klid. On: Zdá se mi,
 nejkrásnější květ a jenom pro něj ho-dlá žít. Snad řek'jsem

E^b7 / / $Adim E^b7$ / / $Adim E^b7$ / Bmi / E^b7 / / / A^b / / /

víc, než chtěl jsem říct. Ona: to už se stá-- vá, On: bude to tím, že dobře

$G7$ / / / / C / / / / E^b7 / / / / A^b / / / /

vím, že jsi ta pravá, - že se mi hlava točí, Ona: za to může

A^b / / / / A^b / / / / Bmi / / / /

šefík snad, a tužkou na o-bo-čí chtěl by zkusit verše psát, to všechno

/ / / E^b7 / A^b / $F7$ / Bmi / E^b7 /

bu-de jenom tím, co dáv-no dobře vím, že láska ne-dá lidem

$A^b E^bmi F7$ / $B7$ / / / / D^b6 / E^b7 / $A^b A^b7 D^b D^bmi A^b$ /

spát, že láska ne-dá, ne-dá li-dem spát.

ROBERT
MERLE

Sisyfos a smrt

Podobenství
o jednom dějství

OSOBY:

SISYFOS
ARISTEA
NOVINÁŘ
SMRT
ARES
PRVNÍ
DRUHÝ HODNOSTÁŘ
TŘETÍ

Terasa malé kavárničky nedaleko Korintu. Zidle a stolký pro hosty. Když se zvedne opona, je na scéně mladý muž. Celé jeho vzezření prozrazuje jakousi směsici strachu a zvědavosti. Nahlédne oknem, potom otevřenými dveřmi, vrátí se a znovu přistoupí ke dveřím. Nakonec se rozhodne usednout za jeden ze stolků. Avšak sedí jen na krajíčku židle, jakoby připraven dát se okamžitě na útěk.

NOVINÁŘ (*nesměle*): Není tu nikdo? (*Ticho. Odhodlaněji*) Nikdo tu není? (*Táz hra*) Není tu nikdo?

HLAS ZE VNITŘ: Vždyť už jdu! Už jdu! (*Mladíkův pohled jako by byl přibit ke dveřím. Je zřejmě připraven dát se na útěk. Krůčím se objeví Aristea. Je to kypící matrona. Novinář vydechne úlevou a klesne zpět na židli. Ticho*)

ARISTEA: Co se děje?

NOVINÁŘ: Rukulíbám, milostpaní.

ARISTEA (*jen s nezbytnou zdvořilostí*): Dobrý den. (*Ticho*)

NOVINÁŘ: Jsem tady dobře u Sisyfa?

ARISTEA: Jo.

NOVINÁŘ: A nejste vy snad Aristea?

ARISTEA (*suše*): To bych řekla. (*Ticho*)

NOVINÁŘ: Já... Chtěl bych něco pít.

ARISTEA: A co by to mělo být?

NOVINÁŘ: Dvě deci červeného.

ARISTEA: Jo. (*Odchází*)

NOVINÁŘ: Korintského.

ARISTEA (*ani se neobrátil*): Žádné jiné není. (*Odejde. Novinář vstane a znovu si začne prohlížet místo, kde se octl. Právě když nahlíží do okna v přízemí, objeví se Aristea s lahví a se sklenkou. Přisně*) Co tam děláte?

NOVINÁŘ: Já... Jen jsem se tak díval.

ARISTEA (*suše*): Tam není nic k vidění. Posadte se. (*Novinář poslechne, Aristea mu naliže*)

NOVINÁŘ: Děkuji. (*Pije*) — Máte tu znamenité víno.

ARISTEA: Tak buďte rád. (*Otočí se k němu zády a odejde*)

NOVINÁŘ: Milostpaní!

ARISTEA (*přes rameno*): Co byste rád?

NOVINÁŘ: Mohl bych se vás... Mohl bych vám, prosím, položit několik otázek?

ARISTEA (*sestoupí zase se schůdků, vrátí*

se, znovu se postaví proti němu): Už je to tady! *(Po chvíli)* Vy jste od novin?

NOVINÁŘ: Ano.

ARISTEA: Ukažte legitimaci.

NOVINÁŘ: Tady je, prosím.

ARISTEA *(pozorně prohlíží legitimaci)*: Jestli je falešná, tak musím říci, že se to skoro nepozná.

NOVINÁŘ *(naléhavě)*: Není falešná, milostpaní, můžete mi věřit.

ARISTEA: Nevěřím nikomu. A od jakých novin vlastně jste?

NOVINÁŘ: Z „Thébského hlasatele“.

ARISTEA: Můžete to dokázat?

NOVINÁŘ: Samozřejmě. *(Podá jí listinu, kterou Aristea znovu pečlivě zkoumá)*

ARISTEA *(vrací novináři listinu)*: V pořádku. Věřím vám. Nesmíte se zlobit, ale od té doby, co se stala ta věc se Sisyfem, člověk vždycky raději ví, s kým má tu čest. *(Po chvíli)* Tak vy jste přijel z Théb?

NOVINÁŘ: Ano, z Théb.

ARISTEA: A kdy jste přijel do Korintu?

NOVINÁŘ: Včera večer.

ARISTEA: Včera večer! A kde bydlíte?

NOVINÁŘ: U Fryna.

ARISTEA: U Fryna! U Fryna, v nejspínavější hospodě v celém Řecku? Vždyť tohle vědí i v Thébách! Když u Fryna odhruznete pokrývku, ani nevidíte prostěradlo, tolik je tam štenic. Co vás to napadlo ubytovat se u Fryna? Copak jste nevěděli, že Sisyfos má hospodu?

NOVINÁŘ: Mám-li mluvit pravdu, věděl.

ARISTEA: Nu tak?

NOVINÁŘ *(kterému je to nepřítomné)*: No, víte, abych byl upřímný, to proto, že ... *(Zarazí se)*

ARISTEA: Protože co?

NOVINÁŘ: Protože ... Ale vždyť víte ... Kvůli té ...

ARISTEA: Kvůli jaké ... té?

NOVINÁŘ: Kvůli té ... Vždyť vy mi rozumíte ... kvůli ní ... *(Mávrne rukama, jako by kosil)*

ARISTEA *(dívá se na něj)*: Ach! Proto tedy! *(Vzdychne)* To jsem si mohla myslet. Ubohý Sisyfos. Připraví ho o všechny zákazníky. Ach jo ... vidíte, vidíte! — a on přitom za nic nemůže. To ona nechce odejít.

NOVINÁŘ *(velmi vzrušeně)*: Tak je to přece pravda? Je tady?

ARISTEA: Bodejt by ne.

NOVINÁŘ: Ach, počkejte, ten článek, co já napíšu. Tak je to přece pravda, co se povídá, že ji tu Sisyfos drží v poutech?

ARISTEA: V poutech? Kde jste zas tohle slyšel? Je spoutána právě tak málo jako vy nebo já. Chodí si tu docela volně.

NOVINÁŘ *(vyletí ze židle)*: Docela volně?

ARISTEA: Nu ovšem. Vždyť vám přece říkám, že to ona se nechce hnout.

NOVINÁŘ: To je neslýchané! A co Zeus, co ten?

ARISTEA: Zeus asi začíná litovat, že unesl maličkou Eginu.

NOVINÁŘ: Eginu? Jakou Eginu?

ARISTEA: Jakže, vy neznáte tu historii s mladou Eginou? Copak se v Thébách o ničem neví?

NOVINÁŘ: Právě proto jsem tu.

ARISTEA: Tak si to poslechněte. Mladá Egina ... *(Zarazí se)* Ale nejdřív se vás vlastně musím zeptat, co si myslíte o Diiovi?

NOVINÁŘ *(opatrně)*: Nu, víte, to je taková choulostivá otázka.

ARISTEA: Já vám rozumím. Podívejte, já sama jsem moc pobožná ženská. Nezapomínám nikdy, že Zeus je bůh, král všech bohů, vládce Olympu. Proto si ho také *(vstane)* vážím a ctím ho.

NOVINÁŘ *(vstane)*: Vážíme si ho a ctíme ho.

ARISTEA: Dnes a na věky.

NOVINÁŘ: Amen. *(Oba se posadí)*

ARISTEA: Ale když to vezmete z druhého konce, co si má člověk myslet o takovém pánubohu, který zneužívá svého postavení k tomu, aby svedl každou pannu, která se mu namane do cesty? A co říkám „svedl“! Dělá to spíš jaksi násilím.

NOVINÁŘ: To je samozřejmě velmi politováníhodné.

ARISTEA: To je náramně politováníhodné. A zrovna tak to bylo i s mladou Eginou. Jde si po louce a kouká jen tak, pánubohu do oken. Zeus ji zahlédne. Líbí se mu. A unese ji. Na neštěstí to všechno někdo viděl: Sisyfos. A Sisyfos udělal, co bylo jeho povinností, a šel to povědět jejímu otci, Asopovi ...

NOVINÁŘ: Bohu řeky?

ARISTEA: Jestli znáte Asopa, tak víte, že je to na pohled dobrák od kosti, ale líp na to příliš nespolehat. Je jako

všichni bohové řek: zuřivec. To si dovedete představit, co dělal kvůli té maličké za skandál. Chtěl zatopit Olymp. Kdekdo o tom mluvil, to víte. Diovi dalo moc práce, aby ho vrátil do jeho řečiště.

NOVINÁŘ: A dál?

ARISTEA: Dál? Podle mého to právě tady Zeus přehnal. Přinutil otce k poslušnosti a tu holku si nechal. Nakonec mohl být rád, že to takhle dopadlo. Ale on ne. Chtěl se pomstít Sisyfovi, že to na něj pověděl, a tak k němu poslal Smrt.

NOVINÁŘ (*krajně vzrušen*): A dál?

ARISTEA: Sisyfovi se daří znamenitě. To je všechno.

NOVINÁŘ: Úžasně! Kolosální! A jak to dokázal?

ARISTEA: Na to se ho zeptejte sám. Já mohu říci jen to, že Smrt sem přišla, zítra to už bude jeden úplněk, a vůbec se nezdá, že by se chystala odejít. Dokonce už s tím začínám mít vydání.

NOVINÁŘ (*hoří zvědavostí*): A jaká je?

ARISTEA: Abych řekla pravdu, je to moc slušná osoba. Snad trochu malicherná, ale jinak slušná.

NOVINÁŘ: Já myslím: jak vypadá?

ARISTEA: Jak vypadá? (*Ušklíbne se*) Nu, upřímně řečeno, v tomhle mě trochu zklamala. Jakkak vy si ji představujete, Smrt? Nechte toho, zbytečně si lámete hlavu. To byste nikdy neuhádli. Není to vůbec nic takového, jak by člověk čekal. Ostatně, uvidíte sám. Zavolám ji.

NOVINÁŘ: Přivolávat Smrt! Ach! milostpaní, to myslíte vážně?

ARISTEA: Jen se nebojte. Neublížila Sisyfovi a neublíží ani vám.

NOVINÁŘ: Člověk nikdy neví. Což kdyby přece, jen tak, prostě z nějakého rozmaru?

ARISTEA: Z rozmaru? (*Směje se*) Až ji uvidíte, tak vám bude hned jasné, že taková osoba vůbec neví, co jsou to rozmary. (*Volá*) Smrt! (*Za kulisami se ozve mužský hlas: „Co se děje?“*)

NOVINÁŘ: Ale vždyť je to muž.

ARISTEA: Vypadáte zklamaně. A co jste myslel? To bych ráda věděla... (*Volá*) Smrt! Nějaký mladík se tu po vás shání!

NOVINÁŘ: Ach! Shání! Shání!...

(*Týž hlas za scénou: „Už jdu.“ Chvilje. Novinář se schová za Aristeu. Zvuk kro-*

*ků. Napětí. Konečně vstoupí Smrt. Je to plešatý byrokrat v černých šatech, s klo-
tovými rukávy až k loktům. Pod paží má
velkou účetní knihu*)

SMRT: Kdo se tu po mně shání?

ARISTEA (*ukáže na novináře*): Tenhle.

SMRT: Vy?

NOVINÁŘ (*couvá*): Je mi velkou ctí, vážený pane. Jen, abychom si dobře rozuměli: chtěl jsem si s vámi trochu popovídat, avšak o vaše služby vůbec ne-
žádám.

SMRT (*usedá*): Uklidněte se, mladý muži. (*Hořce*) I kdybyste měl zájem o mé služby, nebylo by bohužel nikterak v mé moci splnit vaše přání. Sisyfos mi vzal všechnu moji moc.

NOVINÁŘ (*pomalů přistupuje blíž*): Skutečně?

ARISTEA (*k novináři*): No tak! Já teď půjdu, mám práci.

NOVINÁŘ (*stále ještě neklidný*): To mě tu necháte jen tak?

ARISTEA: A proč ne? Jste v dobrých rukou. (*Odejde*)

NOVINÁŘ: To jistě, jistě... (*Znovu se posadí, ale v bezpečné vzdálenosti*) Mladý bych se vás zeptal, vážený pane, jestli ta velká kniha, kterou vidím tam před vámi, je...

SMRT: Seznam smrtelníků.

NOVINÁŘ: Všech smrtelníků? (*Smrt přikývne*) To tedy znamená, že já jsem tam také?

SMRT: Pjijde na to. Jste člověk?

NOVINÁŘ: Ovšem.

SMRT: Syn muže a ženy?

NOVINÁŘ: Jak jinak?

SMRT: Jste-li člověk, syn muže a ženy, pak patříte podle paragrafu šestého do kategorie B, zvané „smrtelní“.

NOVINÁŘ: Děkuji vám, vážený pane. Věděl jsem, že jsem smrtelný, ale nevěděl jsem, že je to podle paragrafu šestého.

SMRT: Tak si to teď pamatujte. Ach! Není to takové, jak si to smrtelníci představují. Pořádek musí být! A pak, jsou tu zákony! Spousta zákonů! (*Mne si ruce*) A každý den vydáváme nové a nové.

NOVINÁŘ (*váhavě*): A směl bych se vás zeptat... Směl bych se vás zeptat, vážený pane, zda ve vaší knize je také

Estrádní-satirická skupina ZK ROH pri Chem. závodoch Juraja Dimitrova v Bratislave
předvedla na ústecké přehlídce estrádní pásno Nevídané, neslýchané

(ztlumí hlas) ... datum mé ... (Nedodá)

SMRT: Datum vaší smrti? Ne. A mohu vám dokonce říci, že o tomhle vím já právě tak málo jako vy.

NOVINÁŘ: Jak to? Vy to nevíte?

SMRT: Ovšemže ne, mladíku. Vy se tomu díváte? Ale prosím vás, přemýšlejte přece trochu. Já jsem Smrt. Já nejsem Osud. To se nesmí zaměňovat. Osud, to je jiné oddělení. Tohle veřejnost ne a ne pochopit. Já sám o ničem nerozhoduji. Jsem jen výkonný orgán.

NOVINÁŘ: Ach! Vy jste výkonný orgán... A mohu se zeptat, vážený pane, jak, jaksi, vykonáváte...

SMRT: To je velice prosté. Dostanu příkaz. Psaný příkaz, prosím. Odeberu se okamžitě k zákazníkovi...

NOVINÁŘ: Ach! K zákazníkovi...

SMRT: Máte pravdu, ten výraz není zrovna nejvhodnější. Řekněme tedy k pacientovi, líbí-li se vám to lépe. Ověřím si jeho totožnost. A potom ho podle paragrafu šestého zapíši do svého seznamu a on zemře. Tak se to děje, milý pane. *(Vzdychne)* Nebo, lépe řečeno, tak se to dělo. Nyní totiž...

NOVINÁŘ: Nyní...

SMRT: Bohužel!

NOVINÁŘ: Je to tedy pravda, vážený pane, že vám Sisyfos vzal všechnu vaši moc?

SMRT: Pravda.

NOVINÁŘ: Ale to je k nevíře! A jak to, prosím vás, udělal?

SMRT: Ach! Co myslíte, to nebyl takový problém! Je tomu teď, mladíku, jeden

úplněk, nebo vlastně, abychom byli přesní, zítra to bude jeden úplněk, co jsem sem přišel. Nikdy na ten den nezapomenu. Posadil jsem se k tomuhle stolku, právě k tomuhle stolku. Otevřel jsem svůj seznam, své zlaté pero jsem si položil takhle vedle pravé ruky, stáhl jsem si tyhle manžety, zavolal jsem Sisyfa a zjistil jeho totožnost. A tu mi Sisyfos, poslouchajte dobře, tu mi Sisyfos docela nevinně řekne: „Ale něco si přece dáte, ne?“ Abych vám řekl všechno, mladíku, měl jsem tehdy náramnou žízeň. Tak jsem přikývl. Sisyfos přinesl sklenici vína a postavil ji vedle mého zlatého pera. Vzal jsem sklenici, vypil do dna, a když jsem ji znovu postavil na stůl, bylo mé zlaté pero pryč.

NOVINÁŘ: To udělal Sisyfos, co?

SMRT: Samozřejmě. Když jsem zvedl nos, ovíval si posměšně ubrouskem obličej.

NOVINÁŘ: Ale dovolte, vážený pane, to jste ho nemohl zapsat jiným perem?

SMRT: Vyloučeno! Paragraf 25: Zlaté pero je jen jediné a nelze je nahradit.

NOVINÁŘ: A co jste, vážený pane, udělal potom?

SMRT: Sepsal jsem hlášení.

NOVINÁŘ: Nic víc?

SMRT: A co jsem měl podle vás dělat?

NOVINÁŘ: Copak já vím? Vzít si své pero násilím.

SMRT: Pamatujte si jednou provždy, mladíku, že bůh smí vztáhnout ruku na smrtelníka, jen aby ho znásilnil nebo zabil. A ještě něco, to si zapište za uši. Když ho chce znásilnit, je to věc jeho osobní kompetence. Ale když ho chce zabít, musí to jít přese mne. *(Po chvíli)* To znamená, že nemohu dělat nic jiného, než čekat.

NOVINÁŘ: Čekat na co, vážený pane?

SMRT: Na Diovo rozhodnutí.

(Vstoupí Sisyfos. Je to asi padesátiletý statný muž s upřímnou tváří. Je jenom v košili, na bosých nohou sandály z pásků a světlé obnošené kalhoty. V koutku úst má dýmku a v ruce drží noviny)

SMRT *(hořce)*: Ledaže by mi tady pán *(ukáže na Sisyfa)* do té doby laskavě vrátil mé pero.

SISYFOS *(v dobrém rozmaru)*: S tím tedy rozhodně nepočítejte! *(Posadí se k jednému ze stolků. K novináři)* To vy jste ten, co přijel z Théb?

NOVINÁŘ: Ano, pane.

SISYFOS: A vy jste se ubytoval u Fryna?
NOVINÁŘ: Ano.

SISYFOS: No, to jste tomu dal. Svrbí, co?

NOVINÁŘ: Ano, trochu. *(Sisyfos se zasměje a zahloubá se do novin. Ticho)*

SMRT *(nesměle)*: Pane Sisyfe.

SISYFOS *(aniž zvedne hlavu)*: Ano?

SMRT: Nechtěl byste mi vrátit mé pero?

SISYFOS *(táhá hra)*: Ne.

SMRT: Ale snad přece, při trošce dobré vůle.

SISYFOS: Podívejte, jsem dobrák od kosti a nerad dělám někomu nepříjemnosti. O dobrou vůli u mne není nikdy nouze. Ale když si představím, že tahle má dobrá vůle by byla zároveň i vůle poslední, tak jistě pochopíte, že něco takového si člověk raději rozmyslí.

SMRT: K čemu je vám, prosím vás, ta vaše tvrdohlavost? Přece je vám jasné, že nakonec rozhodne síla, to jest Zeus.

SISYFOS: To není tak jisté.

SMRT: Ale ano, docela jisté. To dá rozum, že Zeus nemůže ani na okamžik strpět, aby nějaký smrtelník z vlastního rozhodnutí přešel z kategorie B do kategorie A. To je jasné porušení paragrafu šestého. Při nejlepším se vám podaří prodloužit si život o několik dní.

SISYFOS: Aspoň něco.

SMRT: Aspoň něco! Připadá vám tedy váš život tak cenný?

SISYFOS: Po pravdě řečeno, ne. Jsou dokonce dny, kdy se mi hnusí.

SMRT: Nu tak!

SISYFOS: Hnusí se mi, ale lpím na něm. Mám k tomu spoustu takových drobných důvodů. Co se dá dělat, je to tak. A vidíte, jedním z těch drobných důvodů, pro které lpím na životě, je právě to, že se po obědě mohu jít posadit sem na terasu, chvíli si tu odpočinout, přečíst si noviny a vykourit dýmku. Proto bych vás také rád poprosil, abyste byl tak laskav a už mlčel.

SMRT: Pane Sisyfe!

SISYFOS: Podívejte, já, já nejsem jako vy. Já nejsem nesmrtelný. Já nemám času nazbyt. Já jsem, alespoň až do dalšího rozhodnutí, jen pokorný příslušník kategorie B, jehož hodiny jsou přesně sečteny. A když mám konečně jednou naději, že to chvíli vydrží, tak bych

(*zvýšší hlas*) byl moc rád, kdyby mi všichni vlezli na záda a dali mi pokoj! (*K novináři.*) Co vy to tam zase děláte? NOVINÁŘ: Dělámi si poznámky pro svůj článek.

SISYFOS: Tak si je dělejte, ale buďte zticha. Když slyším skřipat pero, hned mi naskočí husí kůže.

SMRT: Ale, pane, musel jste si přece uvědomit, jaké nedozírné důsledky může mít vaše vzpoura.

SISYFOS: Důsledky? Jaké důsledky?

SMRT (*vstane*): Pane! Už po celý jeden úplněk, přesně řečeno od té doby, co jsem sem přišel, ode dne, kdy jste mne věrolomnou lstí učinil naprosto bezmocným, dochází ve světě ke skandálu, jaký nemá obdoby v dějinách. Na celém povrchu země a na všech mořích se děje něco hrůzostrašného: smrtelníci prostě neumírají. Umírající, kterým už chystali rubáš, zase žijí a mají se docela k světu. Trosečníci nejsou s to se utopit. Vojáci nedokáží zabít jeden druhého. Bídáci, které z trestu vrhli do plamenů, vycházejí odtud živí a zdraví. Jed ztrácí svůj smrtící účinek. Dýka nenachází svůj cíl. Už ani mor nic nezmůže. Na šibenicích visí už jenom směšníci se oběšenci a sprostými vtipy rozesmávají luzu. Zbrojářství je v úpadku. Kursy střelného prachu se hroutí. Najatí vrazi jsou bez práce. Propadají zoufalství. Nemají daleko k sebevraždě. Bohužel, i toto východisko je jim uzavřeno. Vždyť dnes i zoufalci zoufají marně. Voda, ocel, oheň i propast, všechno jim odmítá své služby. Došlo to až tak daleko, že i ti smrtelníci, kteří na mně nacházeli alespoň něco sympatického, jsou připraveni o plody svého chvályhodného úsilí. Nemluví o sobě, pane, přestože za méně než jeden úplněk klesly mé statistiky na nulu a že bezmocně přihlížím, jak se život nedůstojně rozmáhá. Ale mluvím o světě, o nekonečném světě, v němž kam se podíváte, vaší vinou vzkvétá, šíří se a vládne nepořádek. Strach, posvátný strach už neexistuje. Řekl bych dokonce, že zemřel, kdyby taková ironie nebyla příliš krutá. Ale skutečnost je taková, že peklo se stává mythem a smrtelníci se už nebojí boha. A co víc: staví se jim na roveň. Člověk se stává pro člověka bohem. Tentokrát se otřásá celá lidská společnost, byly

rozrušeny přímo její nejpevnější základy; armáda a policie, zbaveny vlivu, který byl spjat s mou mocí, staly se pro kdekoho předmětem posměchu. Důsledky toho všeho na sebe nedají dlouho čekat. Vidím, jak se už zanedlouho otrok vzbouří proti svému pánu, chudák proti bohatému, obyčejný lid proti váženým občanům. Prostě a krátce, pane, svou neslýchanou — a jak doufám — nerozváženou opovážlivostí jste otřásl řádem světa.

SISYFOS: Posadte se, prosím vás, ještě se vám něco stane. A dovolu, abych vám řekl, že se mi ten váš řád světa vůbec nelíbí! Je to řád založený na smrti. A také — to jste řekl moc dobře — na strachu. Odmítám ho. A byl bych šťasten, kdybych z něho mohl lidi vyprostit.

SMRT: Ale ujišťuji vás, že většina lidí se s ním velmi ochotně smiřuje.

SISYFOS: Myslíte? Nu, dobrá! (*Ukáže na novináře*) Zeptejme se tady toho mladíka. (*K novináři*) Tak co?

NOVINÁŘ: Pane?

SISYFOS: Jaký je váš názor?

NOVINÁŘ: Můj názor?

SISYFOS: Ano.

NOVINÁŘ (*zdvořile, ale rozhodně*): Nu, po pravdě řečeno, myslím, že pravdu má spíš tady (*ukáže na Smrt*) vážený pán.

SMRT: Tak vidíte.

SISYFOS (*omráčen*): To myslíte vážně?

NOVINÁŘ: Ano, pane.

SISYFOS: Znamená to, že jste ochoten zemřít?

NOVINÁŘ: Když to musí být.

SISYFOS: Ale vždyť ono to vůbec nemusí být. Nejlepší důkaz je, že jsem dosud na živu.

NOVINÁŘ: Nerad bych se vás dotkl, pane, ale podle mého názoru to s vámi už stejně nebude dlouho trvat.

SISYFOS: A pročpak?

NOVINÁŘ: Oni jsou silnější než my.

SISYFOS: Ale vždyť to je právě otázka. Je třeba zjistit, zda se nám podaří nad nimi zvítězit nebo ne.

NOVINÁŘ: Nedokážete to.

SISYFOS: A proč by ne?

NOVINÁŘ: Prostě proto, že až dosud všichni lidé umírali.

SISYFOS: To jsem v životě neslyšel! (*Po*

chvíli) Poslyšte, pořád si ještě děláte poznámky?

NOVINÁŘ: Ano, pane.

SISYFOS: Tak si запиšte: „Jsem mladý blbec.“

(Vstoupí Ares. Mladý, krásný, atletické postavy. Má černou uniformu a vysoké boty. Na rukávech má tučet stříbrných hvězd a prsa pokryta vyznamenáními)

ARES *(srazí podpatky a mohutným hlasem oznámí)*: Mé jméno: Ares, bůh války! *(Sisyfos se zabere do novin. Novinář vstane)*

SMRT *(vyskočí Arovi v ústrety)*: Are!

ARES *(táh hra)*: Ach! Drahý příteli! Můj starý, věrný druh! Jak jsem šťasten, že vás zase vidím!

SMRT: A což teprve já, věrný Are! Což teprve já! Povězte, stýskalo se vám po mně?

ARES: Náramně! *(Pevně se obejmou)*

SISYFOS *(mezi zuby)*: Dojemně, moc dojemně.

ARES *(ukáže na novináře)*: To je Sisyfos?

SMRT: Ne, to je jeden novinář.

ARES: Ach! Vy jste novinář?

NOVINÁŘ *(v pozoru)*: Ano, pane generále.

ARES: Výborně. Máte vznešené poslání: uvědomovat národ.

NOVINÁŘ: Ano, pane generále.

ARES: Tak ho tedy uvědomujte.

NOVINÁŘ: Ano, pane generále.

ARES: Znamenitě. Řeknu vám tři slova. Tři jasná slova. Tři zářná slova. Tři slova, která vám pomohou plnit váš úkol.

NOVINÁŘ *(horlivě)*: Ano, pane generále.

ARES: Velmi dobře! Ta tři slova jsou: *(hromovým hlasem)* Armáda! Vlast! Válka! a *(zvedne ukazovák)* Zeus! *(Srazí podpatky)*

SISYFOS: To dělá dohromady čtyři.

ARES *(obráť se k němu)*: Prosím?

SISYFOS: To dělá dohromady čtyři. *(Počítá na prstech)* Armáda, Vlast, Válka, Zeus. Čtyři.

ARES *(ke Smrti)*: Kdo je ten člověk?

SMRT: To je Sisyfos.

ARES: Ah! To jste vy, ten ničema? *(Usedá)* Nu, chlapče, tak vám řeknu, že vám bude pěkně horko.

SISYFOS: Are, upozorňuji vás, že tady jste u mne, v mé kavárně. Nejsem váš kluk, nejsem žádný ničema a zakazuji vám, abyste mě urážel. Chcete-li mi něco, řekněte to, ale slušně.

ARES: Hm! Smrti?

SMRT: Podle paragrafu šestnáct je v právu.

ARES: Dobrá. *(Vstane)* Nejvyšší pán Olympu, Zeus *(srazí podpatky)*, mě, Sisyfe, pověřil, abych udělal konec tomu skandálu, který jste způsobil. A já toto poslání splním do puntíku.

SISYFOS *(napodobí ho)*: Dobrá.

ARES: Sisyfe, tlumočím vám rozkaz, abyste mě následoval do pekel.

SISYFOS: Ušetříme si čas, chcete? Povězte mi rovnou, co se stane, když odítnu.

Zpěvačky Estrádnosatirick

ARES: Zeus (*sraží podpatky*) počítal i s tím. Odmítnete-li, pak vás, Sisyfe, čeká strašlivý trest. Budete odvečen do pekla násilím a budete odsouzen, abyste den za dnem, po celou věčnost, tlačil těžký balvan až na vrchol hory. V okamžiku, kdy se budete domnívat, že jste už u konce své práce, se balvan sám od sebe zastaví, takže s ním nikdo nepohne, skutálí se po svahu a zastaví se teprve na úpatí hory. Druhého dne budete muset začít nanovo.

SISYFOS: To je všechno?

ARES: Ano.

SISYFOS: Nu, tak to není ani zdaleka tak strašné, jak jste ráčil povídat. A dovolte, abych se vám dokonce přiznal, že to konec konců pro mne nebude žádná velká změna. Už po léta tady dělám vlastně

něco podobného. Víte, já musím vstávat každý den ráno v šest. Zametám, vařím kávu, myji sklenice, vynáším stolky na terasu, obsluhuji hosty, celý den jsem v jednom kole, večer zase odnáším stolky dovnitř a nazítří je zase nosím ven, vařím kávu, zametám a myji sklenice. A potom znova. A tak to jde ze dne na den, pořád dokola. To je, abyste věděl, Sisyfova práce. (*Po chvíli*) Můžete to vyřídít Diovi! (*Ares sraží podpatky*) To jsou mi věci. (*Zvedne prst*) Zeus! (*Ares sraží podpatky*) Člověk se až diví, co najednou dovede. (*Znovu se posadí a vezme se stolu noviny*)

ARES: Z vašeho projevu jsem, Sisyfe, vůbec nic nepochopil. Ostatně jsem se, díky bohu, ani nepokoušel pochopit. Přikázal jsem vám, abyste mě následoval,

kupiny ZK ROH pri Chem. závodoch Juraja Dimitrova v Bratislave v pásnu Nevídané, neslýchané

a nyní mě zajímá jen jedno: Jste ochoten jít se mnou? Ano, nebo ne?

SISYFOS (*aniž zvedne oči od novin*): Ne.

ARES: V tom případě vím, co je moje povinnost. (*Vytrhne z pouzdra revolver a namíří na Sisyfa. Sisyfos čte klidně dál. Smrt se vrhne k Arovi*)

SMRT: To nesmíte, Are! To je docela proti předpisům! A kromě toho to není vůbec nic platné!

ARES: Že to není nic platné? Tak se podívejte! (*Vypřázdí na Sisyfa celý zásobník. Sisyfos netečně obrací stránky novin*)

SMRT: Co jsem vám říkal!

SISYFOS: Jste-li, Are, zvyklý používat svého mozku stejně často jako svých podpatků, pak jste jistě pochopil, že je naprosto zbytečné plýtvat armádními zásobami střeliva, dokud Smrt nedostane zpět své pero. (*Vstane a opráší se: náboje z Arova revolveru se mu sypou s šatů na zem*)

SMRT: Podívejte, Sisyfe, buďte přece rozumný. Ještě jednou vás žádám, vraťte mi můj majetek. Chápete přece, že tahle situace nemůže trvat do nekonečna.

SISYFOS: A proč by ne? Proč by neměla trvat? Díky mně jsou vrahové na celé zeměkouli bez zaměstnání. Sám jste to řekl. Jed ztratil svou smrtící sílu. Dýka nenachází svůj cíl. Řekl jste rovněž, že stavím lidi na roveň bohům. To však není docela přesné. Až dosud zabíjeli totiž bohové lidi jen tak, pro svou zábavu. A lidé zase zabíjeli lidi, aby se tak vyrovnali bohům. Od nynějška nemohou už zabíjet ani bohové, ani lidé. Nepostavil jsem tedy člověka na roveň bohům. Učinil jsem je stejně neschopnými páchat zlo. Vláda Smrti skončila. Jaký svět to teď budeme mít, ó Spravedlnosti! Už ani bohové nebudou moci hřešit. (*Po chvíli*) A proto vám přes všechny vaše prosby váš majetek nevrátím. Vaše zlaté pero je tady, v mé kapse. Můžete je odtud dostat jen násilím. A násilí použít nemůžete, to přece sám dobře víte.

ARES: Skutečně ne? Nemůžeme použít násilí? To se teprve uvidí!

SMRT: Ale ne, Are, skutečně ne! Nebudte tak vznětliví! Víte přece dobře, že bůh může vztáhnout ruku na smrtelníka, jen

aby ho znásilnil nebo zabil. A zabít ho nemůžeme!

SISYFOS (*směje se*): Doufám, že první možnost je rovněž vyloučena.

ARES (*zuřivě odstrkuje Smrt*): Pusťte mě! Pusťte mě, povídám! (*Vymkne se Smrti a vrhne se na Sisyfa. Sisyfos zvedne prst*)

SISYFOS: Zeus! (*Ares se zastaví a srazí podpatky. Pak znovu vyrazí*) Zeus! (*Táž hra.*) Zeus! (*Stále rychleji.*) Zeus! Zeus! Zeus! Zeus! Zeus! ... Pohov!

(*Ares se vyčerpán zhroutí na židli. Sisyfos znovu uchopí noviny. V tom okamžiku upadnou na scénu tři korintští hodnostáři. Jsou všichni ve stejném černém oděvu, stejně holohlaví, stejný zlatý řetěz kolem vypouklého břicha. Až na zlatý řetěz se dokonce do jisté míry podobají Smrti. Jsou velmi vzrušení a křičí: „Sisyfe! Sisyfe! Sisyfe!“*)

SISYFOS (*vztekle odloží noviny*): Cožpak tu člověk nemůže mít chvilku klidu! Himmelzeus! (*Ares automaticky vstane a srazí podpatky*)

SISYFOS (*kteřý na něj zapomněl*): Pohov, pohov. (*K hodnostářům*) Co chcete?

HODNOSTÁŘI (*zpozorovali Ara a Smrt a uklánějí se*): Milosti... Milosti... Milosti...

SISYFOS: Tak co mi chcete?

PRVNÍ HODNOSTÁŘ: Sisyfe, přišli jsme jménem starších města Korintu.

DRUHÝ HODNOSTÁŘ: Viš, něco jako delegace.

TŘETÍ HODNOSTÁŘ: Sisyfe, přinášíme ti poselství.

SISYFOS: Jaké poselství?

PRVNÍ HODNOSTÁŘ: Nu tak, Sisyfe. Jen se, prosím tě, nezačni zlobit.

SISYFOS: Nebudu se zlobit.

DRUHÝ HODNOSTÁŘ: Tak vidíš, Sisyfe.

TŘETÍ HODNOSTÁŘ: Podívej. Tahle situace musí skončit.

SISYFOS: Jaká situace?

DRUHÝ HODNOSTÁŘ: Ta, kterou jsi způsobil.

TŘETÍ HODNOSTÁŘ: Takhle přece už nelze žít, ó, Sisyfe!

PRVNÍ HODNOSTÁŘ: Tvou vinou nám, Sisyfe, hrozí katastrofa.

DRUHÝ HODNOSTÁŘ: Nezměrná katastrofa.

SISYFOS: Jaká katastrofa?

PRVNÍ HODNOSTÁŘ: Ach! Sisyfe, je to hrůza! Od svého založení nezažil Korint nic tak strašného.

DRUHÝ HODNOSTÁŘ: Určitě ne. Ani válka, ani sucho...

TŘETÍ HODNOSTÁŘ: Ani oheň...

PRVNÍ HODNOSTÁŘ: Ani hlad...

DRUHÝ HODNOSTÁŘ: Ani mor!

SISYFOS: A oč vlastně jde?

PRVNÍ HODNOSTÁŘ: Lid, Sisyfe...

DRUHÝ HODNOSTÁŘ: Hrůza, Sisyfe, lid...

TŘETÍ HODNOSTÁŘ: Lid, Sisyfe, žádá pozemkovou reformu!

VŠICHNI TŘI: Pozemkovou reformu, ó Sisyfe!...

SISYFOS: Nu a co má být...

PRVNÍ HODNOSTÁŘ: Jak to: „Co má být?“

DRUHÝ HODNOSTÁŘ (*k oběma ostatním*): Slyšeli jste to? On řekl: „Co má být?“

TŘETÍ HODNOSTÁŘ: Taková hrůza, a on jenom: „Co má být?“

SISYFOS: Nu ano: „Co má být?“ Tak mluve přece!

PRVNÍ HODNOSTÁŘ: Ale pochop, Sisyfe, policie je bezmocná!

DRUHÝ HODNOSTÁŘ: A armáda taky!

TŘETÍ HODNOSTÁŘ: O četnících ani nemluvě!

SISYFOS: A proč?

PRVNÍ HODNOSTÁŘ (*uraženě*): Proč?

DRUHÝ HODNOSTÁŘ: Proč? No přece tvou vinou.

TŘETÍ HODNOSTÁŘ: Tvou vinou, Sisyfe.

PRVNÍ HODNOSTÁŘ: Jak se má lid bát, Sisyfe...

DRUHÝ HODNOSTÁŘ: ... když policie už nemůže sekat...

TŘETÍ HODNOSTÁŘ: ... všet...

PRVNÍ HODNOSTÁŘ: ... čtvrtit...

DRUHÝ HODNOSTÁŘ: ... lámat kolem...

TŘETÍ HODNOSTÁŘ: ... upalovat za živa...

PRVNÍ HODNOSTÁŘ: ... ubíjet k smrti...

DRUHÝ HODNOSTÁŘ: ... topit...

SISYFOS: No a...

PRVNÍ HODNOSTÁŘ: No a... (*K oběma ostatním*) Slyšeli jste ho: „No a...?“

DRUHÝ HODNOSTÁŘ: To jsou výrazy!

TŘETÍ HODNOSTÁŘ: Abys tedy rozuměl, Sisyfe, přišli jsme...

VŠICHNI TŘI: ... přišli jsme...

PRVNÍ HODNOSTÁŘ: ... ve veřejném zájmu...

DRUHÝ HODNOSTÁŘ: ... v zájmu Státu a Mravnosti...

TŘETÍ HODNOSTÁŘ: ... ve jménu Svatého náboženství...

PRVNÍ HODNOSTÁŘ: ... pro blaho Obce...

DRUHÝ HODNOSTÁŘ: ... v zájmu zachování vládnoucích vrstev...

TŘETÍ HODNOSTÁŘ: ... pro blaho Vlasti...

PRVNÍ HODNOSTÁŘ (*tišeji*): ... a Obchodu...

VŠICHNI TŘI: ... přišli jsme...

PRVNÍ HODNOSTÁŘ: ... tě poprosit...

DRUHÝ HODNOSTÁŘ: ... naléhavě požádat...

TŘETÍ HODNOSTÁŘ: ... a vlastně do jisté míry i zapřisahat... (*Chvilu*)

SISYFOS: Abych udělal co?

PRVNÍ HODNOSTÁŘ (*co nejrychleji*): Abys vrátil Smrti...

DRUHÝ HODNOSTÁŘ (*táž hra*): ... to, co jsi jí vzal.

SISYFOS (*zarve*): Cože? (*Hodnostáři poděšení uskočí*)

SMRT: Tak vidíte! Neříkal jsem vám, že za vámi nikdo nepůjde? (*Pohlédne na hodnostáře*) Ach! Podívejte se na ty počestné občany! Ach! Není to radost na ně pohlédět? Ach! Dobří smrtelníci! Počestní smrtelníci! Smrtelníci vědomí si svých povinností! Smrtelníci skutečně smrtelní! Ach! Jak rád mám vaše tváře. Vaše duše se podobá mé!

SISYFOS (*k novináři*): A co vy, tak řekněte alespoň něco! Co si o tom myslíte?

NOVINÁŘ: Myslím, že napíšu senzační článek!

SISYFOS (*hoře*): Senzační článek! (*K hodnostářům*) Tak vy tedy raději zahynete, než byste přišli o svůj majetek! PRVNÍ HODNOSTÁŘ: Ale co se dá dělat, Sisyfe?

SISYFOS: Co se dá dělat? To je přece náramně prosté. Dejte lidu to, oč žádá. HODNOSTÁŘI: Ochl!

SISYFOS: Co má znamenat to vaše „Ochl“?

PRVNÍ HDNOSTÁŘ: Z čeho bychom pak žili, Sisyfe!

SISYFOS: A co lid, z čeho žije lid?

PRVNÍ HDNOSTÁŘ: Och! Ale to přece není totéž, Sisyfe!

DRUHÝ HDNOSTÁŘ: To vůbec není totéž!

TŘETÍ HDNOSTÁŘ: Na mou duši, srovnávat nás s lidem!

PRVNÍ HDNOSTÁŘ: Děkuju pěkně. My přece máme jiné požadavky...

DRUHÝ HDNOSTÁŘ: ... a jiný vkus...

TŘETÍ HDNOSTÁŘ: ... a cit...

PRVNÍ HDNOSTÁŘ: ... který lidu chybí...

VŠICHNI TŘI (*jednu ruku vztáhnou k nebi a druhou zvoní penězi v kapsách*): Duchovní hodnoty!

SISYFOS: Ale cožpak nechápete, že můj boj je také vašim bojem? Že když zachraňuji sebe, zachraňuji zároveň vás? Cožpak máte chuť umřít?

PRVNÍ HDNOSTÁŘ: To ne, Sisyfe, to ne!

DRUHÝ HDNOSTÁŘ: Tvůj pokus je jistě velmi ušlechtilý...

TŘETÍ HDNOSTÁŘ: Velmi šlechetný a velmi krásný...

PRVNÍ HDNOSTÁŘ: My všichni mu opravdu od srdce tleskáme.

DRUHÝ HDNOSTÁŘ (*tleská konečky prstů*): Výborně!

TŘETÍ HDNOSTÁŘ: Jsme však zároveň toho názoru, že je to šílenství...

PRVNÍ HDNOSTÁŘ: ... že se honíš za přeludy...

DRUHÝ HDNOSTÁŘ (*opatrně*): ... a že to, co děláš, je přinejmenším předčasně.

PRVNÍ HDNOSTÁŘ: Myslíme si proto, že tvůj pokus je předem odsouzen...

DRUHÝ HDNOSTÁŘ: ... k jistému...

TŘETÍ HDNOSTÁŘ: ... neúspěchu!

PRVNÍ HDNOSTÁŘ: Olymp je totiž silný, Sisyfe!

DRUHÝ HDNOSTÁŘ: Olymp je mocný!

TŘETÍ HDNOSTÁŘ: Olymp je svrchovaným vládcem!

PRVNÍ HDNOSTÁŘ: A Olymp vždycky a všude zvítězil!

SISYFOS (*zařve*): Dost! (*Hodnostáři couvají*) Slyšíte? Dost! (*Táž hra*) Hnusíte se mi, rozumíte? Dost! Jděte pryč! (*Ticho*)

PRVNÍ HDNOSTÁŘ (*vykročí opatrně kupředu*): Ale potřebujeme přece odpověď, Sisyfe!

SISYFOS (*zařve*): Ta odpověď je: ne! (*Hodnostáři zase ustupují. Sisyfos usedne a sevře hlavu do dlaní. Mlčení*)

SMRT (*obrací se vlně k hodnostářům*): Drazí přátelé... (*Všichni tři postoupí kupředu*) Drazí přátelé... (*Smrt je odvádí stranou*)

PRVNÍ HDNOSTÁŘ: Přejete si, vážený pane?

SMRT: Víte, jde o to zlaté pero, jehož krádež mě učinila bezmocným. A ta bezmocnost...

PRVNÍ HDNOSTÁŘ: Je velmi politováníhodná, vážený pane.

SMRT: Velmi. Velmi. O čem jsme to mluvili?

DRUHÝ HDNOSTÁŘ: O tom zlatém peru, vážený pane.

SMRT: Má je v náprsní kapse.

PRVNÍ HDNOSTÁŘ: V náprsní kapse? (*Mlčení. Hodnostáři se na sebe dívají*)

DRUHÝ HDNOSTÁŘ: Ale, povězte, vážený pane...

TŘETÍ HDNOSTÁŘ: Nemohl byste vy?...

SMRT: Bohužel ne, drazí přátelé. Nemohu. Jsem přece bůh, že ano? Bůh... Já nemohu, ale... (*Nedořekne*)

PRVNÍ HDNOSTÁŘ: My, my bychom mohli?

SMRT: Ne tak docela. Je to dokonce přísně zakázáno. Zákon je zákon, že ano? Žádný smrtelník nemá právo zmocnit se násilím předmětu, jehož držitelem je jiný smrtelník... Leda snad tenkrát...

DRUHÝ HDNOSTÁŘ: Leda snad...

SMRT: Jde-li o hru, rozumíte, pouze o hru, o nevinnou hru. Prostě žertem.

TŘETÍ HDNOSTÁŘ: Prostě žertem?

SMRT: Nu ovšem. (*Směje se*) Jen takový malý žertík mezi přáteli! (*Vážně*) A mohu vám prozradit... (*Zařazí se*)

PRVNÍ HDNOSTÁŘ: Co nám můžete prozradit, vážený pane?

SMRT: Že vám to na vyšších místech nebude zapomenuto. (*Hodnostáři si vymění pohledy*)

PRVNÍ HDNOSTÁŘ (*k oběma ostatním*): Pojdte. (*Přistoupí k Sisyfovi, obklopí ho a chopí se ho*) Jdeme si s tebou jen tak zažertovat, Sisyfe!

SISYFOS: Zbláznili jste se?

DRUHÝ HODNOSTÁŘ: Je to jen docela nevinný žertík! *(Zmocní se pera a podá je Smrti)*

SISYFOS: Nešťastníci, zahubíte nás všechny! *(Smrt píše)*

SMRT: Už jsi jenom stín, Sisyfe. *(Hodnostáři od něho bázně odstupí, Sisyfos si sáhne oběma rukama na čelo)*

SISYFOS: Nikdy bych byl nevěřil, že by se smrtelníci mohli stát spojenci smrti. *(Ares a Smrt ho uchopí pod paži. Sisyfos zavře oči a hlava mu klesne na prsa)*

Opona

Přeložil A. J. Liehm

Eduard Pergner

Každý člověk se někdy stává cirkusovým šaškem,
který chce dělat něco jiného, než právě toho šaška.

A proto vyvádí, bije se, zakopává a dává rány,
aby si všimli, že se na šaška nehodí.

Ale lidé se smějou.

A ředitelé cirkusů mají úspěch.

A proto takového šaška nikdy nepropustí.

Milan Růžička

Za slovo téměř se dá schovat všechno.

Vlastně — téměř všechno.

*

Některé lidi houby zajímá, kdo třímá žerd.

Hlavně, že jsou pod praporem.

*

Aby hlídač mohl předstírat bdělost, musí za něj někdo štěkat.

*

Mnohdy by se nemuselo tolik dobíhat, kdyby se více domýšlelo.

*

Každý nápad se má dotáhnout, ale nikoliv — odněkud.

*

Když už se rozhodne jít člověk hlavou proti zdi, zeď zpravidla uhne.

OČI SNĚHEM ZAVÁTÉ

Píseň z pořadu Zuzana není pro nikoho doma

Hudba: Jiří Šlitr / Text: Jiří Suchý

Pomalú E^b / / / Cmi / / / Gmi / / / Gmi / / /

1. Oči má sněhem zavá-té, v duši má chladný stín,
2. Slunce svít marně ú-to-čí, její cit neroz-tál,

rampouchem srdce prokláté, stu-de-ný hlas, na dlaní mráz, ledový klín.
prosím vás, pane průvodčí, za-stavte vlak, už je to tak, nemohu

2. dál. Vi-dím, že už se šerí a vím teď, že jen zbývá smutek zavřených

dveří pro toho, kdo je sám, pro to-ho, kdo si vě-fí, pro to-ho, kdo si

zpí-vá, přestože na rtech ho studí polibek po-sled-ní. o-o- o-o- o-

O-či má sněhem za-vá-té, v duši má chladný stín,

až se mě jednou zeptá-te, co z toho mám, že žiju sám, neod-po-vím.

Co z toho mám, že žiju sám, že žiju stá-le sám. -

© SHV Praha, 1963

Mim z rokycanského souboru Potkani
v pořadu Klikyhák na ústřední přehlídce
v Ústí n. L.

Pavel Fiala

Na večerní ulici
vřešti
černý kocour
Lidé vstávají vztekle od jídla
A z otevřených oken sviští
hrněčky
lžice
povidla
Kocourův řev však
láska sytí
a černý čert
je k nezabití
Večeře
zatím
vystydla

•

Kominíci natřeli louku
tiskařskou černí
Kdo si sedne
tomu zůstane na zadku
černá skvrna
Šli jsme na tu louku
s mou milou
a jsme
celí černí
Nad námi jankovitě poletují
dva bělásci
trkají se
a ono to zvoní

•

Papoušci jsou známí tím, že se naučí to,
co slyší často od svých majitelů.
Pišour pokynul šoférovi,
prošel brankou,
otevřel dveře,
prošel vestibulem,
zul si boty,
obul si bačkory,
prošel pokojem syna,
pohladil ho,
prošel pokojem dcery,
usmál se — byla na tanečních,
prošel pokojem ženy,
prošel přijímacím pokojem — vyvětral,
vešel do své pracovny.
Sedl si a přečetl noviny.
Přečetl noviny!

Skočil, zaškrtil v pořadí již pátého
papouška a vila i vůz mu zůstaly.

**SĽAVOMIR
MROŹEK**

Karel

OSOBY:

**DĚDA,
VNUK,
OKULISTA**

Na jevišti pohovka, v jejích hlavách leží na zemi kniha. Dvě židle, skříňka, na stěně bílý arch s řadami tiskacích písmen a čísel, jakých se používá při okulistickém vyšetřování. Telefon, dveře. Na pohovce leží Okulista, muž středního věku, s brýlemi na očích. Ozve se klepání na dveře.

OKULISTA (vstane z pohovky): Dále.

(Vejdou Vnuk a Děda. Vnuk vchází první — hranatý, silný třicátník. Za ním Děda — drobný stařík se šedivou bradkou, s dvouhlavňovou loveckou puškou na rameni)

VNUK: Dobrý den, pane doktore. Tohle je děda.

OKULISTA: Vítám vás, pánové. Ó, děda. Podívejme se, znamenitě se ještě drží.

VNUK: Já jsem jako přišel s ním.

OKULISTA: Račte jít z honu, pánové? Nějaká nehoda při střelbě snad? Štěpinka v oku?

VNUK: Ne, děda teprve bude střílet.

OKULISTA: Aha, k nehodě tedy teprve dojde. Pánové přišli profylakticky.

VNUK: Žádná nehoda nebude. Děda bude prostě střílet a hotovo.

OKULISTA: Je to nezbytné?

VNUK: Děda musí střílet.

OKULISTA: Bude-li při tom dodržena hygiena střelby, nevidím, proč by neměl. Stáří má svá práva!

VNUK: No právě. Jenže nám jde o brejle.

OKULISTA: Potíže se zrakem?

VNUK: Děda špatně vidí. Až dostane brejle, tak střelí.

OKULISTA: Jestli správně rozumím, bude tedy střílet na cíl, pravda?

VNUK: To se ví. Vidíte, pane doktore, už hledá.

(Děda, který dosud klidně stál, začíná prohledávat místnost metr po metru, shrben, s obličejem skoro u země, jako člověk stížený mimořádnou krátkozrakostí)

OKULISTA: Co to hledá?

VNUK (neodpovídá Okulistovi): Dědo, dejte pokoj, on tu není!

OKULISTA: Ovšemže, kromě nás tu není nikdo.

VNUK: Děda je zarpoutilý. Já ho, panečku, znám.

OKULISTA: Vlastenec?

VNUK: Mimo jiné. Jenže teď jde o Karla.

OKULISTA: O jakého Karla?

VNUK: Nebojte se, však my už budeme vědět, o jakého Karla.

OKULISTA: Nějaký váš známý?

VNUK: To právě musíme zjistit.

OKULISTA: Jak?

VNUK: Děda musí napřed dostat brejle. On už ho pak pozná.

OKULISTA: A až ho pozná?

VNUK: Tak ho střelí. Potřebuje nutně brejle, aby ho moh poznat a potom aby ho moh střelit. Kvůli tomu jsme právě, pane doktora, přišli. *(Mezitím Děda nakukuje pod pohovku, pod židle, hledá všude, ale nesnímá zatím pušku s ramene)*

OKULISTA: A... ten pan Karel provedl něco špatného?

VNUK: A jak to máme vědět, když děda nemá brejle a nemůže ho poznat?

OKULISTA: Tak vy ho, pánové, ještě vůbec neznáte?

VNUK: Přece vám říkám jasně, že ho hledáme, ne?

OKULISTA: A děda ho taky ještě neviděl?

VNUK: Bez brejlí? To jsou vtipy.

OKULISTA: A jak chcete poznat někoho, koho neznáte?

VNUK: Jak to? Přece ho nemůžeme znát, když ho napřed nepoznáme. To je snad jasné, ne?

OKULISTA: Ale proč zrovna nějakého Karla...?

VNUK: A vy byste chtěl, abychom stříleli každého na potkání? Sadista! Nějaká spravedlnost přece musí být, ne?

OKULISTA: Ale nač tedy vůbec někoho střílet?

VNUK: Sám jste přece říkal, že děda musí střílet. Stáří má svoje práva, ne?

OKULISTA: No... ale přece se dá taky do terče, do vzduchu, na ptáčky konec konců...

VNUK: Na co?

OKULISTA: Na ptáčky, do terče...

VNUK: Kdo?

OKULISTA: Co kdo?

VNUK: Ptám se: kdo má střílet do terče?

OKULISTA: No děda.

VNUK *(nedůvěřivě)*: Děda?

OKULISTA: Ovšem, děda.

VNUK: To ho neznáte.

OKULISTA: Tak by se mu měla vůbec vzít puška.

VNUK *(jako by nevěřil vlastnímu sluchu)*: Komu?

OKULISTA *(už s menší jistotou)*: Dědovi.

VNUK *(užasle)*: Dědovi?

OKULISTA: No, myslel jsem...

VNUK: Slyšíte, dědo?

DĚDA *(přeruší na chvíli hledání a přiloží dlaň k uchu)*: He?

VNUK: Říká, že by se vám měla vzít puška!

DĚDA *(sundává pušku z ramene)*: Kde je?

VNUK: Stojí tady u židle. Podržel ho?

OKULISTA *(přejde spěšně na druhou stranu)*: Je to ostatně vaše soukromá věc, pánové, já se do toho nepletu.

VNUK: To je taky docela rozumné. Ta puška je už dvacet let nabitá; takhle to přece nejde dál, ne?

OKULISTA: A proč to nejde... dál?

VNUK: To se zeptejte dědy. Dědo, ten pán...

OKULISTA *(ho přeruší)*: Ne, ne... Když to nejde, tak to nejde. Nejspíš to opravdu nejde.

VNUK: No, podiskutovat si přece můžeme, ne? Dědo, ten pán...

OKULISTA *(znovu ho přeruší)*: Ne, ne, věřím vám na slovo. Konec konců, když někdo má pušku...

VNUK: No právě. Tak musí střílet, ne? Před dědou už střílel jeho otec, můj pradědeček, a před ním otec jeho otce. Všichni vždycky stříleli.

OKULISTA: Hm, ovšem... Tak snad bychom mohli třeba dědu vyšetřit, ne?

VNUK: To je řeč! Pašák. — Dědo, pojďte sem. *(Děda se přiblíží)*

OKULISTA: Starý pán bude tak laskav a posadí se. Ták. *(Děda usedá, přehodiv si pušku opět přes rameno)*

VNUK: Teď, dědo, pěkně poslouchejte pana doktora. Bum — báb bude potom.

OKULISTA: A tohle bychom mohli zatím támhle odložit, že? *(Nejistě se dotkne pušky; Děda sebou prudce trhne)* Ne? No dobře, dobře, když je vám to takhle pohodlnější.

VNUK: Kdepak, děda nedá pušku z ruky. Denně ji čistí. V naší rodině, panečku, víme, co se patří.

OKULISTA [*jde k tabuli s testy a ukazuje na řadu nejmenších písmen*]: Můžete to přečíst?

DĚDA [*v příjemných vzpomínkách*]: Bať, bať! Viděl jsem, holenku, jak mu tatík, nebožtík, nasypal půl libry broků rovnou doprostřed břicha. Na šedesát kroků, jářku, jen to žuchlo.

OKULISTA: Kdybyste byl tak laskav a soustředil se teď... Můžete tohle přečíst?

DĚDA [*po dlouhém uvažování*]: No — šedesát to snad nebylo — tak na padesát.

VNUK: To až potom, dědo, potom. Teď musíte poslouchat, co říká pan doktor.

OKULISTA: Tak ještě jednou, prosím. Můžete přečíst tohle?

DĚDA: Eéé... Ne.

OKULISTA: A to?

DĚDA: Taky ne. Tak kde je Karel?

VNUK: Buďte, dědo, trpělivý. Musíte hezky poslouchat pana doktora, jinak nebude žádné bum — bác na Karla.

DĚDA: Šak já mu ukážu!

OKULISTA: A tohle?

DĚDA: É, ne.

OKULISTA [*uklidňuje*]: Stav není ještě beznadějný. Vyšetřujme dál. A to?

DĚDA: Já mám radši kule. Broky, to není to.

OKULISTA: A to?

DĚDA: É, pan doktor pořád jen vede svou... Taky ne.

OKULISTA: Hm... Oslabení zraku je opravdu značné. Zkusme teď tohle. Můžete to přečíst?

DĚDA: Dyk nemám brejle.

OKULISTA [*k Vnuкови*]: Uvidíme, co se dá ještě dělat. Smím se zeptat, za jakých okolností si dědeček tak zkazil oči?

VNUK: To má od vyhlížení. Děda pořád vyhlížel nepřítele, jestli nejde... A my máme doma špinavá okna, víte?

OKULISTA: To ovšem namáhá zrak.

VNUK: A co jsme se mu naříkali: dědo, počkejte s tím vyhlížením do velikonoc, až se umyjí okna. Ale on ne, pořád měl naspěch. I ze spaní koukal. Takový je.

OKULISTA: No, vraťme se tedy k pacien-

tovi. [*Ukazuje řadu největších písmen*] A to?

DĚDA: Co?

OKULISTA: No přečíst.

DĚDA: Přečíst?

OKULISTA: Ano.

DĚDA: Ne.

OKULISTA: Moment. [*Vytáhne z pohovky roli bílého papíru. Rozvine ji a pověsí na stěnu: je na ní vytištěno černou barvou jedno jediné obrovské písmeno A, velké skoro jako člověk*] A teď?

DĚDA: Něco bych sněd.

OKULISTA: Ale ne, o to nejde. Můžete to přečíst?

DĚDA: Kdepak.

OKULISTA [*vyndá ze skříňky kazetu s brýlemi a nasadí Dědovi první pár; další dialog v rychlém tempu*] A teď?

DĚDA: Ne.

OKULISTA [*nasadí mu jiné*]: A teď?

DĚDA: Ne.

OKULISTA [*nasadí mu další*]: A teď?

DĚDA: Ne.

OKULISTA [*jako předtím*]: A teď?

DĚDA [*chichtá se*]: Ne.

OKULISTA [*jako předtím*]: A teď?

DĚDA [*chichtá se čím dál víc*]: Ne.

OKULISTA [*se rozčílí, popadne Dědu za krk a vede ho až k samému papíru s velkým písmenem A*]: A teď?

DĚDA [*se svíjí smíchy*]: Ojejeje! Auuu!

OKULISTA: Co je vám, k čertu, tak k smíchu?

DĚDA: Dyž vy mě lechtáte.

OKULISTA [*sundá Dědovi poslední brýle a bezradně pokrčí rameny; k Vnuкови*]: Bohužel, obávám se, že už se nedá nic dělat.

VNUK: Jak to?

OKULISTA: To je nějaký mimořádně těžký případ.

VNUK: Protože to s ním neumíte. Děda přece nedovede číst.

OKULISTA: Chcete tím říct, že je negratný?

VNUK: Bez osobních narážek, prosím, ano? Vy jste gramotný, a co z toho máte? Bojíme se vás snad? Ne — vy se bojíte nás.

OKULISTA: Ale ne, to jsem nemyslel...

VNUK: A co?

Z pohostinského vystoupení polského souboru Wagabunda: parodie na klasický balet

OKULISTA: No... chtěl jsem pouze zjistit, jestli... jestli čtení čehokoliv spadá do okruhu činností vykonávaných vašim dědem — nehledě k jeho zřejmé predilekci...

VNUK: Co si to dovoluujete?! To možná váš děd měl predilekci, ale můj ne! V naší rodině žádné pohlavní nemoci nebyly! Vždycky jen zranění střelnou zbraní.

OKULISTA: Ale vy si pletete pojmy! Ostatně — chtěl jsem se zkrátka jen dovědět, jestli váš děd čte, prostě čte, docela obyčejně čte.

VNUK (*důstojně*): Vážený pane; ani děda, ani já nikdy nic nečteme. Jasně? (*Ukáže na veliké A*) A vy jste chtěl ubohého starce nutit, aby se namáhal, aby se duševně vyčerpával, chtěl jste mu zmást hlavu, co?

OKULISTA (*omlouvá se*): Ale ne, já jenom, vzhledem k heslu... osvěta lidu... (*Mezitím Děda začíná opět hledat*)

VNUK: Mám jeden nápad.

OKULISTA: O tom nepochybuji.

VNUK: Ukažte. (*Vztáhne ruku*)

OKULISTA: Co mám ukázat?

VNUK: Nedělejte hloupého. (*Postoupí o krok k Okulistovi*) Dejte je sem.

OKULISTA (*ustupuje*): Pardon, nechápu.

VNUK: Dejte sem svoje brejle.

OKULISTA (*snaží se obrátit všechno v žert*): Cha! Cha! Cha! Vy šibale! Chápu, my jsme ve škole prováděli různé žertovné kousky. Pamatuji se, jednou jsme profesorovi matematiky položili na židli papírnáček, a...

VNUK: Přestaňte dělat kašpara. Říkám to jasně, ne? Sundat brejle! A honem!

OKULISTA (*ztuhne*): Dovolte! Vyprošuji si podobné jednání. Mé brýle jsou mým soukromým vlastnictvím.

VNUK: Hned vám ukážeme soukromé vlastnictví. Dědo!

OKULISTA (*vyděšeně*): Ne, ne, to není zapotřebí!

VNUK: No?

OKULISTA: Není zapotřebí rozčilovat staršího člověka. Mohl by se ze vzrušení zapomenout, ztratit sebeovládání... zbytečně... Já přece chápu...

VNUK: Řek jsem to snad jasně.

OKULISTA: Konec konců mohu vám je na chvíli půjčit. Ale jen na chvíli. Bez brýlí jsem skoro slepý, sotva co vidím...

VNUK: Dobře, dobře, to je vedlejší. *(Okulista sundává brýle a podává je Vnukově. Ten je chvíli obrací v prstech a prohlíží) Pěkně.*

OKULISTA: Zeissovské.

VNUK: Zkusíme mu je?

OKULISTA *(bez brýlí bezbranný, pohyby má nejisté, každou chvíli udělá krok nebo dva nějakým směrem, ale s nejistotou, jako by po každé zjišťoval, že vybral nesprávný směr)*: Ale to jsou moje brýle.

VNUK: Dědo! Pojdte sem honem! Tady!

DĚDA *(který byl zase už zabrán do svého hledání a s puškou připravenou k výstřelu prohlížel všechny kouty — trhne sebou a se stařeckým spěchem popoběhne drobnými krůčky k Vnukově)*: Kde? Kde? Máš ho? Máš ho?

VNUK: Počkejte, dědo, jen klid. Dostanete brejle.

DĚDA: A mně se až srdce rozbušilo... Jako kladivo!

VNUK: Stůjte rovně, dědo. Ták, pěkně za uši, jako pan doktor. Ták. *(Poodstoupí o krok)* No tak co?

DĚDA *(ztratí svou horečnou roztřesenost, znehybní, zvážní, rozhlíží se kolem s rozmyslem a s údivem)*: Dobré, dobré.

VNUK *(vzrušen)*: Co? Říkáte — dobré?

DĚDA *(získává to, co ztratil doktor: jistotu pohybů, pevnost pohledu; se stupňovaným uspokojením v hlase)*: Dobré!

OKULISTA: Opravdu vidíte lépe?

DĚDA *(pozorně si ho prohlíží)*: Kdo je to?

VNUK: To je pan doktor.

DĚDA *(nespouští oči z Okulisty)*: Pan doktor?

OKULISTA: Doktor... medicíny.

VNUK: Doktor, a obyčejnému dědovi, prosím, nedoved vybrat brejle.

OKULISTA *(omlouvá se)*: To je totiž ně-

jáký neobvyklý případ, vůbec mě nenapadlo...

DĚDA *(stále nespouští oči z Okulisty, jde k němu blíž)*: Tak se mi zdá...

VNUK: Příbuzný přece jen vždycky poslouží nejlíp.

OKULISTA *(si nervózně přitlazuje vlasy a upravuje oblek)*: Mám ohromnou radost, že jste získal ostrost zraku. Ohromnou.

VNUK: Co, dědo... *(Pauza)*

DĚDA *(couvá pozadu a hledě stále upřeně na okulistu, kývá na vnuka, aby šel k němu)*: Tak se mi zdá...

VNUK *(přiběhne k němu)*: Přišel jste na něco?

OKULISTA *(pohne se prudce z místa, prochází se po místnosti, gestikuluje nervózně)*: Skutečný muž vědy nezná většího požitku, než být svědkem triumfu vlastních metod. Organizování slepých přírodních sil, dávání řádu nespoutané hře živlů — to je jedinečná a dostatečná odměna. Smím prosit laskavě o vrácení brýlí? Jsem sám krátkozraký a začíná mě bolet hlava... Ostatně pro vás by delší nošení cizích skel mohlo mít rovněž škodlivé následky. *(Zastaví se ve své procházce a snaží se zaslechnout něco z porady Dědy s Vnukem)*

VNUK *(vzrušeně)*: Cože, dědo, co?! *(Děda ukáže významně prstem na naslouchajícího Okulistu, který vida, že jeho manévr byl zpozorován, dá se opět do pohybu a předstírá, že je plně zaujat hlášením svých názorů)*

OKULISTA: Teprve v moderní společnosti získali lidé vědy náležitou úctu. Nezapomínejme, jak naše autorita nepoměrně stoupla od dob Paracelsových. Jsme to přece my, kteří vytváříme nové cesty lidského rodu. Prosím, abyste mi okamžitě vrátili brýle. *(Děda se nakloní k Vnukově uchu a něco mu šeptá)*

VNUK: No ne! *(Děda znova něco šeptá)* Víte to určitě?

DĚDA: Aby ne!

OKULISTA: Kdo může předvídat, jaké vynálezy změní ještě náš život? Jakým směrem se rozvinou jednotlivá odvětví vědy? Myšlení, ta vlastnost, která i nevzdělaného člověka staví tak nekonečně výše nad zvíře, stojí u kolébky oněch velkých vymožeností. A v čele toho vel-

kého pochodu člověčenstva, toho procesí, krácejícího slavnostně dějinami přírody, toho křížového tažení rozumu do země chaosu a náhody, jdou věrozvěsti vědy, skuteční vůdcové armády, jejíž jméno je — lidstvo. Promiňte, musím si na okamžik odskočit. *(Během této tirády manévruje Okulista tak, aby se dostal co nejbliže ke dveřím. Mezitím mu ale Vnuč odřízne cestu k východu)*

VNUK: Copak jste najednou tak zbledl? *(Stojí okamžik mlčky proti sobě)*

OKULISTA: Zbledl jsem? To je divné.

VNUK: Jako stěna. Nebo, lépe řečeno, ha, ha, ha — jako mrtvola.

OKULISTA: Metafora.

VNUK: To je možné. My nemáme školy. My střílíme.

OKULISTA: Kde jsou dveře? Nevidím dobře... Mám před očima takovou mlhu... Potřebuji jít ven. Sám jste řekl, že jsem bledý.

VNUK: Nevadí. Já bych vám ale chtěl dát pár otázek.

OKULISTA: Nejsem na ně připraven. Ostatně, oč vám jde?

VNUK: Spíš... o koho, chtěl jste říct, ne?

OKULISTA: Nikoho neznám, ničeho jsem se nezúčastnil, neznám žádné adresy. Nic vám nepovím.

VNUK: A když hezky poprosím?

OKULISTA: A co chcete vědět?

VNUK: Pročpak jste chtěl, aby děda střílel do terče nebo na ptáčky?

OKULISTA: Ve jménu humanismu a zachování mravních zásad soužití mezi lidmi.

VNUK: A pročpak jste říkal, že by se dědovi měla vzít puška?

OKULISTA: Myslel jsem... myslel jsem, že to může být nebezpečné, a proto...

VNUK: Nebezpečné? A komu?

OKULISTA: Je to přece jen starší člověk, jistě velmi úctyhodný, ale vyčerpaný životem, nemůže plně odpovídat za své činy... mohou se ostatně mýlit.

VNUK: Ptám se, komu nebezpečné.

OKULISTA: No, vůbec. Všem.

VNUK: Všem? Podívejte se na mě. Bojím se já toho nebezpečí? Ne. A mám vám říct proč?

OKULISTA: Copak já vím?... Snad nemáte dost představivosti...

VNUK: Ne. Já se nebojím, protože nejsem... Víte, kdo nejsem? No? K... K... Jen to řekněte!

OKULISTA: *(koktá)*: K... K...

VNUK: No, Ka, Ka, Kar...

OKULISTA: Kar...

VNUK: Kar... e... Kare...

OKULISTA: Karel.

VNUK: Tak vidíte. *(Pauza)*

OKULISTA: *(jakoby k sobě)*: No ne, to je směšné.

VNUK: Žádný prostý, poctivý člověk na světě nemá nic proti tomu, aby si děda střelil. Ti, co mají čisté svědomí, mohou klidně spát. Ale Karel! Karel, ten se, panečku, taky třese strachy. A právem. Protože ví, že ho poznáme všude, a zvláště teď, když má děda brejle.

OKULISTA: Proč mě nenecháte jít ven! To není demokratické.

VNUK: Čím dál tím líp. V téhle chvíli milióny prostých mírumilovných lidí v celém světě si vcházejí a vycházejí, kdy chtějí. Ať už jsou to dveře obyčejné, na závěsech, posuvné, kyvadlové, nebo dokonce otáčecí, závěsy z korálků, nebo konečně látkové — klapání, frčení a šustění těch dveří zaznívá nepřetržitě, svobodně a radostně. Jenom vy nejste mezi těmi milióny šťastných a veselých. Můžeme snad za to my?

OKULISTA: Co proti mně máte?

VNUK: Vy jste Karel.

OKULISTA: Ne!

VNUK: A kdo protestoval, když jsem řekl, že ta puška je už dvacet let nabitá a že to tak nejde dál? Kdo nutil dědu, aby četl?

OKULISTA: Nesmysl.

VNUK: Kdo nechtěl dát ubohému starci brejle? Vy jste Karel!

OKULISTA: Ne! Přisahám. *(Horečně hledá po kapsách)* Mám občanský průkaz, hned vám ho ukážu.

VNUK: Průkaz nic neznamena. Děda tě poznal, Karle!

OKULISTA: Děda se může mýlit!

VNUK: Dědo! Jde se na to! *(Děda odjízí pušku)*

OKULISTA: Pánové, počkejte, to je nějaký omyl, tragické nedorozumění, já ne-

tvrdím, že je Karel nevinný. Naopak, to musí být nějaký mimořádně odporný člověk, ale proč zrovna já? Ať se děda rozhlédne trochu kolem, ať věc přeanalyzuje. Na mě má vždycky dost času. Ordinuji v úterý, ve středu a v pátek od dvou do šesti, máte mě tu pánové jako v bance. A zatím se můžete trochu rozhlédnout, uvidíte, určitě se to vyplatí. Dejte na má slova. Co když opravdový Karel si sedí někde v teplíčku, popíjí si mléko a směje se vám pod vousy, ten ohavný Karlík. Cožpak vás tohle nena-
padlo?

VNUK: To je fakt. Vždyť přece nemusí být jenom jeden takový Karel na světě. Třeba jsou dva, tři. Dědo, až práskneme

tohle, tak se rozhlédnem dál. Jeden nikdy neví.

OKULISTA: Dva? Tři? Deset, sto, všichni mohou být Karlové, všichni, jenom já ne. A vy pánové máte tolik času zrovna s tím jedním, který není Karlem, zatím co tamti si pobíhají volně, jak se jim líbí.

VNUK: Dědo, to je nápad. Kdo říká, že je jenom jeden! Máte, dědo, patrony?

DĚDA: Japa by ne! Habaďej. Na všechny!

VNUK (*si mne ruce*): Výborně, znamenitě. (*Samou radostí dědu obejmě*) To je bašta, dědo, zastřílíme si, jako na ve-
selce.

OKULISTA: Ano, střílet, střílet. Jenom, samozřejmě, ne na mě.

VNUK: Já myslím, že bude nejlíp vzít ho napřed brokem a potom kulí.

DĚDA: Dobrá.

OKULISTA: Ne, ne! (*Vrhne se na zem, běží po čtyřech k pohovce a vecpe se pod ni; jeho hlas se teď ozývá zpod pohovky, Děda se překrčí, aby na něho viděl*) Mne si vůbec nevšímejte. Já nemám nic proti střelení. Střelení je zdravé pro plíce, je to krásný sport. A ne do terče nebo na nějaké ptáčky, opravdový muž nestřílí na takové hlouposti, já všechno chápu, já jsem pro. Já se vůbec divím, že starý pán má jen jednu pušku a jenom dvouhlavňovou. Kdyby jich měl osm a každou se třemi hlavními, tak by to ještě nebylo moc. Škoda mluvit, zaslouží si je. Ale počkejte, poslouchejte mě přece!

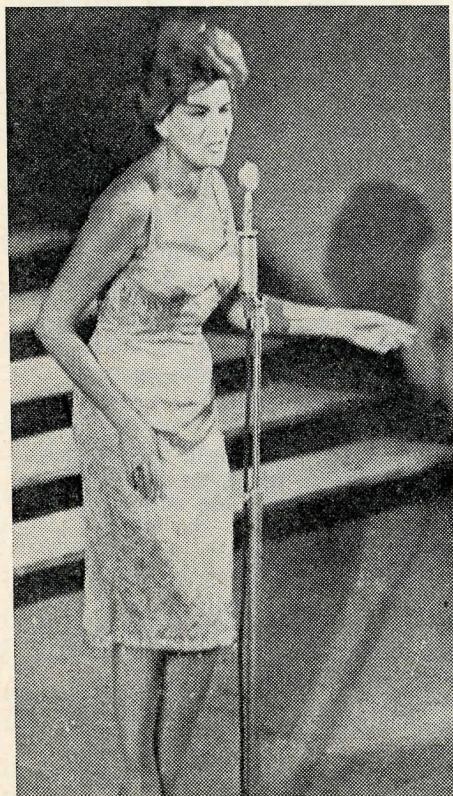
DĚDA (*spustí se na všechny čtyři s puškou namířenou pod pohovku*): Je tam tma, krucínál.

VNUK (*ukazuje na pohovku*): Mám to od-táhnout?

OKULISTA: Já nic nechci. Já ani nechci zpátky ty brýle, ať si je pan děda po-
nechá. Ale já chci spravedlnost, já ji vyžaduji! Ne mě, ale Karla!

DĚDA: Posvit mi sirkou, a já ho prásknu. (*Vnuk zapálí zápalku a přiblíží ji k po-
hovce. Objeví se hlava Okulisty, který
sfoukne zápalku a zmizí zase pod po-
hovkou*)

OKULISTA: Pánové! A proto právě si do-
volím zavolat: Ať žije střelení! Ale ne-
mohu se smířit s tím, aby krásná a vzne-
šená myšlenka střelení byla zprofano-

Zpěvačka polského souboru Wagabunda
M. Koterbska

vána fatálním střeleckým omylem. Pánové, ne já, ale někdo jiný je tím, na koho je nutno střílet!

DĚDA: Nedá se nic dělat, prásknu ho potmě.

VNUK (*ustoupí stranou*): Mířte, dědo, víc doprostřed.

DĚDA: Šak já vím. (*Míří. Pauza. Zpod pohovky se vynoří Okulistova ruka a mává bílým kapesníkem*)

VNUK: V pořádku. Počkejte. To znamená, že hned vyleze.

DĚDA (*vzdychá*): Ta mládež.

OKULISTA (*vyleze a stane před Dědou a Vnukem*): Dobře. Povím všechno.

VNUK: No?

OKULISTA: On sem má přijít.

VNUK: Kdo?

OKULISTA: Karel. Pravý Karel.

VNUK: Kdy?

OKULISTA: Každou chvilku. Už tu měl být.

DĚDA (*k Vnukovi*): Střelit?

VNUK: Hned, dědo. Moment. (*K Okulistovi*) A jak nám dokážete, že ten co přijde je větší Karel než vy?

OKULISTA: No, protože on o vás říkal různé věci.

VNUK: Jaké věci?

OKULISTA: Takové různé.

VNUK: Co to znamená — různé?

OKULISTA: Mám je opakovat?

VNUK: Ano.

OKULISTA: On říkal, že jste vrazi.

VNUK: To říkal? A co ještě?

OKULISTA: Že starý pán je krvežíznivý starý kretén...

VNUK: Co?

OKULISTA: Já to, prosím, jenom opakuji. A o vás říkal, že jako mimořádný pitomec a zvrhlík jste důstojnou ratolestí svého rodu. Mám ještě mluvit dál?

VNUK: Všechno.

OKULISTA: On říkal, že sama skutečnost vaší existence je dostatečným důkazem nesmyslnosti a zla světa — a to do té míry, že být zavražděn, třebaš vámi, se člověku zdá být úlevou a znamenitým způsobem, jak se s vámi přestat podílet na tom, co je lidem společné.

VNUK: Slyšíte, dědo?

DĚDA: Karel. Jako bych ho slyšel! To je Karel!

VNUK: A co ještě?

OKULISTA: A ještě říkal... Ale ani nevím, jestli je to pravda, že prý se vám... Ne, já to neřeknu...

VNUK: Rozkazuji nic netajit!

OKULISTA: Když já opravdu nemohu.

VNUK: Okamžitě to řekněte! Stejně mi to draze zaplatí.

OKULISTA: Říkal, že se vám potí nohy.

VNUK: To je lotr! A proč to všechno říkáte až teď?

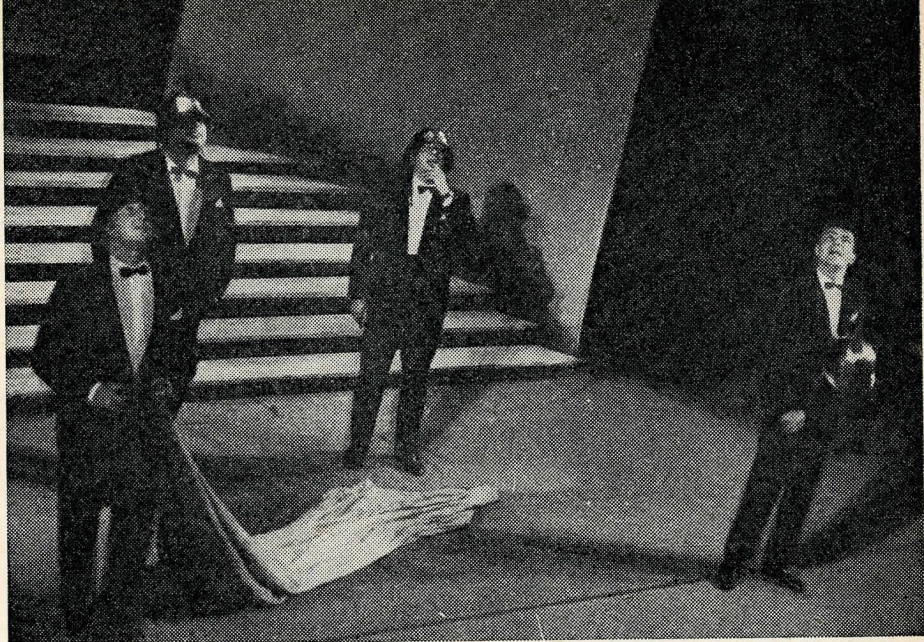
OKULISTA: Protože jsem prohlédl. Přiznám se, že než jste sem, pánové, přišli, myšlenka karlovství byla mi cizí. Ale v průběhu diskuse se mi otevřely oči. Nejsem Karel, ale když mi nechcete věřit, nedá se nic dělat. Ale nesnesl bych, abych já zahynul, a pravý Karel aby si chodil po světě a vysmíval se vám. Protože kdo mi ručí za to, že když jste se už jednou zmýlili, pokud jde o mne, a považovali mě za Karla, že se naopak nezmylíte, pokud jde o Karla, a nebudete ho považovat za mě, čili za osobu úplně nevinou? Nešlo mi ani tak o můj život, jako o spravedlnost! Sám jste přece řekl, že nějaká spravedlnost musí být, že nelze střílet každého na potkání. A tak, když jsem si tak ležel pod pohovkou, myslel jsem si: jaká to škoda, že ti dva pánové, místo aby si odpočali, pronásledují Karla a nevidí, že jejich úsilí se obrací vniveč. A tak se ve mně zrodila vzpoura, přelámal jsem v sobě zbytek své dřívější pseudomorálky a rozhodl jsem se říci všechno.

VNUK: Poslyšte, to že jste Karel, to je jiná věc. Děda vás poznal a děda se nemůže mýlit. Ale že Karlů může být víc než jeden, to je pravda. My si tu teď počkáme. Jestli sem nepřijde, tak vás třepneme a půjdeme. Jestli přijde, tak třepneme jeho a dál se pak uvidí. Není vyloučeno, že znáte celou organizaci. Ale, ale: jak to, že k vám chodil, co?

OKULISTA: Je to můj pacient. Stejně jako vy.

VNUK: Dědo, nastražíme mu past.

(*Vnuk staví židli proti dveřím. Za židli poklekne Děda s puškou namířenou na dveře. Vnuk si stoupne v pozadí za skříňku. Okulista úplně vyčerpán si*

Členové polského souboru Wagabunda ve skeči Hoří mrakodrap

sedne na pohovku a utřá si čelo kapesníkem. Schová tvář do dlaní. Začíná čekání. Trochu se setmí)

VNUK: Nějak ho není vidět.

OKULISTA: On už je to starší člověk. Chodí pomalu.

VNUK: Ale už tu měl být, ne?

OKULISTA: Přijde, určitě přijde. Chodil vždycky přesně. Je slušně vychovaný.

VNUK: Něco se mi tu nelíbí.

OKULISTA: Ale pročpak? Počasí přece máme pěkné... Takový krásný západ slunce.

DĚDA: Já se nudím.

OKULISTA: Já vám něco přečtu, ano? *(Nečeká na odpověď, otevře knihu a čte, drže při tom knihu u samých očí)* „... pocestného, který vstoupí do údolí od jihovýchodu, vítá překrásný pohled. Stráně pokryté vinicemi, slibují, že nejen krásná vyhlídka, čistý, svěží vzduch a pestrost nejrůznějšího kvítí přispějí k bohaté hostině, kterou zdejší okolí nabízí příchozímu. Ovšem, stejně duševní, jako i jiné hojné požitky očekávají zde každého, kdo své srdce neuzavírá před krásnem a dobrem. Místní obyvatelé, ač nevysocí, jsou urostlí...“

VNUK: Dost!

OKULISTA: Jak račte. *(Zavře knihu)*

VNUK: Dlouho ještě máme čekat?

OKULISTA: V čekání tkví napětí lovu. Proto se přece říká „jít na čekanou“. *(Snaží se odvrátit jejich pozornost)* Budete si přát kávu? Hned ji uvařím.

VNUK: Není zapotřebí. My kávu nepijeme. *(Pauza, ticho. Okulista znehybní, pak náhle vyskočí a začíná se plížit po místnosti. Stmívá se, sotva pozorovatelně, dál)* Co je?

OKULISTA: Moucha. *(Okulista provádí typické pohyby rukou, chňapá do vzduchu, plíží se a opět chňapá; moucha mu stále uniká)*

VNUK *(se zájmem)*: Máte ji?

OKULISTA: Utekla. Táhle je! *(Pauza. Děda přestane upřeně pozorovat dveře, zaujat honbou na mouchu)*

VNUK: Levačkou ji... Oběma!

(Delší pauza, kterou vyplňuje Okulista svou pantomimou. Honí mouchu tvrdostí, soustředěně, je naprosto koncentrovan na honbu. Střídavě se plíží a pak zase vrhá vpřed. Protože nemá brýle, řídí se spíše sluchem. Moucha náhle usedne na pušku Dědy, který, stále v po-

kleku, sleduje honbu pouze otáčením hlavy. Vnuč, vykloněn za skříní, sleduje napjatě tuto scénu, Okulista se přiblíží k pušce, přikrčí se; je to okamžik nejvyššího napětí. Potom náhle Okulista vykoná bleskurychlý pohyb dlaní podél hlavně pušky a strne se sevřenou pěstí; hledí střídavě na Dědu a na Vnuč, potom pomalu otvírá dlaň)

OKULISTA: Utekla.

(Ozvou se kroky za dveřmi, blíží se. Stmívá se stále víc)

VNUČ (triumfálně): Jde!

DĚDA (vyrazí ze sebe něco jakoby radostné zájádlování): Halalii...! (Okulista se zoufale vrhne na pohovku a zakryje si poduškou hlavu)

VNUČ (v euforii): Ha, můj děd!

DĚDA: Jak otec můj!

VNUČ: ...A dědův děd!

DĚDA: Do boje! Do boje! (Ozve se klepání na dveře; Děda tázvavě k Vnučovi) Už?

VNUČ: Moment. (Vytrhne ze záhadří trubku a zatroubí na ni několik tónů rázného signálu. Klepání se opakuje) Prosím! (Dveře se pomalu otevrou. Děda pálí z obou hlavní. Ticho)

VNUČ (vyběhne z kouta za skříní a nahlíží do dveří, které zůstaly otevřené): Dostal!

DĚDA (pomalu odkládá pušku a protahuje paže): No, panečku, ulevilo se mi.

VNUČ (živá zešířka): Už byl nejvyšší čas.

DĚDA (ukazuje na Okulistu, který stále ještě leží nepohnutě s hlavou přikrytou): A co s tímhle?

OKULISTA: Moje brýle!

DĚDA: Jako by mi kámen z prsou spad.

VNUČ: Tak vidíte, dědo, svět není takový zlý.

OKULISTA (usedá pomalu na pohovce): Už?

VNUČ (poklepává ho po zádech): Mluvil jste pravdu. Tamhle leží.

OKULISTA (jako v letargii): Ano, ano... no, a jak se cítí děda?

VNUČ: Děda? Děda nebyl jakživ v tak dobré náladě. Vyléčil jste ho, doktore. Potřeboval zkrátka Karla.

OKULISTA (stále ještě jako ve snu): To mě moc těší, to mě moc těší.

VNUČ: Tak my už pomalu půjdem, děda ještě musí nabít obě hlavně.

OKULISTA: Znova?

VNUČ: Zastavíme se u vás později...

OKULISTA: To... to se, pánové, chcete znova obtěžovat?

VNUČ: Nedá se nic dělat. Vždyť se může stát, že k vám zase přijde nějaký Karol... a i kdyby ne...

OKULISTA: Ale já jsem myslel...

VNUČ: Myslel jste, že už nepůjdeme, co? No ne. Žádné obavy. Náboje jsou, brejle jsou, jen aby ještě zdraví sloužilo.

OKULISTA: A kdy vás mám tedy, pánové, čekat?

VNUČ (hrozí mu žertovně prstem): No, no! Nebuďte tak zvědavý. Můžeme tu být zítra, nebo za dva dny a možná třeba za deset minut. „Ať si čas jaký chceš zvolíš, hlavní je, že Karla skolíš“ — jak praví naše přísloví.

OKULISTA (rezignovaně sedí na pohovce, s hlavou opřenou o ruce): Tak znova...

VNUČ: No, dědo! Flintičku na rameno a jde se. Co jsme dlužni?

OKULISTA: To nestojí za řeč. Napíši to na nemocenskou.

VNUČ (podává mu lístek): Tady je naše telefonní číslo. Kdyby něco...

DĚDA: Tak nazdárek, mladíku, nazdárek. A poslouchajte radu starýho zkušenýho: na hezký koukat, na horký foukat, a na Karla...

VNUČ (netrpělivě): Jdeme, dědo, jdeme! (Vycházejí. Vnuč pouští Dědu napřed a vrací se ještě ode dveří k Okulistovi): A kdybyste věděli ještě o někom...

OKULISTA: Prosím? (Pauza; hledí jeden na druhého)

VNUČ: Protože my se sem ještě vrátíme, víte? (Odchází. Zastaví se ještě ve dveřích a bručí si pro sebe, hledě na něco, co leží za dveřmi na zemi) A říkal, prosím, že se mi potí nohy. (Definitivně vyjde. Okulista sedí chvíli jako předtím. Značně se setmělo, ale dál už se nestmívá. Po chvíli Okulista pomalu vstane, vyjde za dveře a vtáhne do místnosti bezvládnou postavu. Musí to být bezpodmínečně vycpaná figurína, a ne herec, hrající nebožtíka. Položí figurínu na pohovku, složí ji ruce na prsou a potom jí vyšetřuje oči podle všech pravidel okulistiky)

OKULISTA: To byl stejně nevyléčitelný

případ odchlípení rohovky. Otřes při výstřelu sice mohl přispíšet vývoj nemoci... ale kdo může zaručit, že by třeba zítra nespádl ze schodů a že by se mu rohovka i tak úplně neodchlípla. Moc bych pro něho beztak nemohl udělat. *(Pauza)* Ostatně, nemusel sem chodit. Nebyl na dnešek objednáán. Já jsem přece taky riskoval. *(Pauza)* Jsem sice krátkozraký, ale ještě žiju. *(Zazvoní telefon. Okulista zvedne sluchátko)* Prosím...? Ano, prosím... Zajisté, od dvou do šesti... Jak se vám to hodí... Ve čtyři? Dobře, tak zítra ve čtyři. Nedělejte si starosti, něco už s tím uděláme. Mohu si poznamenat jméno, prosím! *(Vytáhne z kapsy notes s tužkou)* Ano, zapíši si vás do seznamu pacientů. Ano... Tedy... jméno: *(Zapísuje a ml-moděk opakuje)* Karel... Co? Ne, ne, nic... Karel... Ano, tak tedy zítra, budu vás čekat. *(Odloží sluchátko. Odejde)*

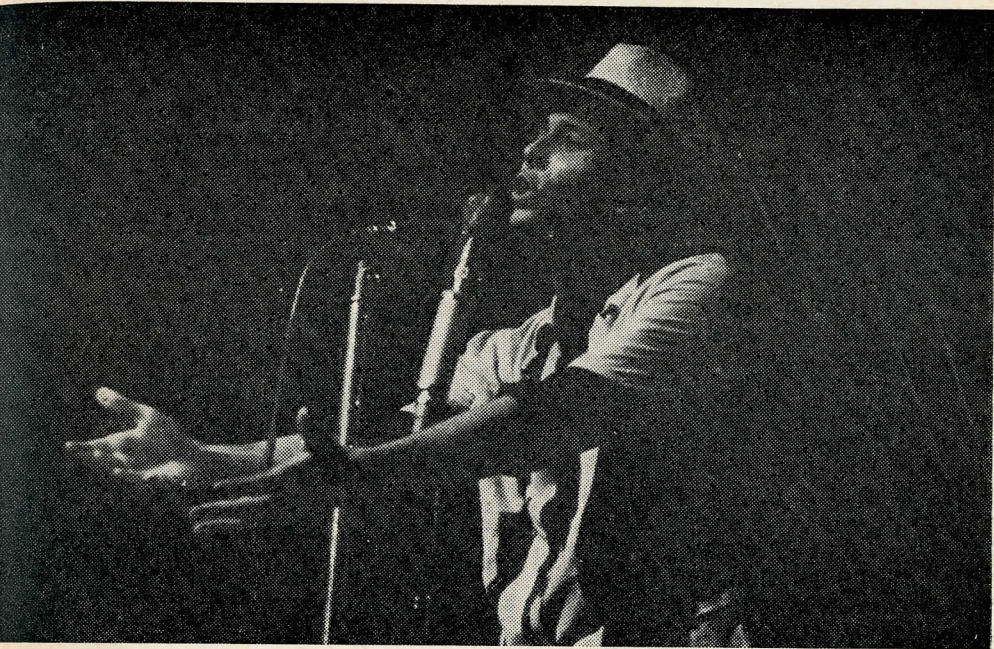
od telefonu, dívá se na hodinky, podívá se na dveře, poslouchá u samých dveří, pak je náhle otevře, aby se přesvědčil, že nikdo za nimi neposlouchá, rozmyslí se. Náhle běží k telefonu a spěšně vytáčí číslo) Halo. Halo, kdo je u telefonu? Děda? Dědo, tady je doktor. Ano, doktor. Jak to, jaký doktor? *(Mazlivě)* Co? Děda mě nepoznává? Děda nepoznává svého doktůrka? ...No tak, dědo, zítra ve čtyři. Bude u mne. Kdo? Jak to, kdo? — Přece Karel! No samozřejmě. Tak pa, do zítřka. Pa, dědo! *(Pauza. Okulista odkládá sluchátko, jde k pohovce, stáhne z ní jigurínu a strčí ji pod pohovku, sám se položí na pohovku, rozevře knihu a čte jako na začátku.)*

O p o n a

Přeložil Jaroslav Langer

Saturn, soubor pedagogického institutu v Brandýse n. L., uvedl na ústřední přehlídce STM hudební kabaret J. Brabce *Že se nestydíte...*

Snímek z pořadu *Nech sa páči liter vzduchu alebo Fridolín a tí druhí*, s nímž na ústecké ústřední přehlídce STM vystoupil bratislavský soubor Amfor

Záběry z programu *Kdo to má za pár*, který v Ústí předvedl soubor Letištního klubu z Piešťan Satírka

Estifika Končila Ahaoula!

Na scéně u plotu tří kovbojové. Líně optení, jako se sedává v polodní pauze.
PRVNÍ (hodí hlavou): Vidíš, Same?
TŘETÍ: Starej? Novýho? To spíš čtyry pusti.
PRVNÍ: Hlejská se novotou, co?

DRUHÝ: Vodka může být? Ze by starý vzal novýho honáka?

DRUHÝ: Abych neviděl. Ty taky vidíš, Willy?

PRVNÍ: Hele, von jde k nám.
MLADÍK (všecko na něm svítl posazavskou romantikou): Helou, hoši.

PRVNÍ: Haló, miládenče.

MLADÍK: Haleje, vy ste kovbojové, jo?

DRUHÝ: Možná, že sme, možná, že ne. Přijde na to, voť ti jde.

TŘETÍ: Můžeme být taky námořníci na dovolený. Co, chlapče?

MLADÍK (nuceně se zasměje): Jenže vy ste kovbojové. To já vidím fakticky.

PRVNÍ: To je fakt, hoši, kvádro je stejný. To znamená, že ty jsi taky kovboj,

co? A vodka?

MLADÍK: Já? Já jsem z Prahy. Chápete?

DRUHÝ: Pozor, miládenčí, tady něco neklape. — Poslyš, miládenče, a kdepak

ten raně leží? Nebo to je v Arizoně?

MLADÍK: Kdepak, to je v Československu.

TŘETÍ (vezme širák): A hele, tam dělají tyhle klobouky, co?

PRVNÍ: A pizeň, to jo. A co tady chceš?

MLADÍK: Ziti

DRUHÝ: Cože?

MLADÍK: No přece žit — normálně, ne? Jezdit na koni a střílet. Honit ban-

dit a vysvobodit farmátovu dceru.

PRVNÍ: A to chceš dělat tady u nás?

MLADÍK: Co by ne?

DRUHÝ: Počkejte, miládenčí, on asi hledá místo.

MLADÍK: Misto?

TŘETÍ: No — místo, jako — práci.

MLADÍK: Aha — já myslím spíš zaměstnání. Jako rančer nebo předák.

DRUHÝ: Hm — umíš jezdit na koni?

MLADÍK: Teda, že bych uměl, to umím, normálka. Už jsem to zkoušel.

Mustang to nebýl, to je fakt, spíš takovej tíchej klidnej ponný. Ale ovládm

to teoreticky, chápete?

PRVNÍ: Teoreticky. No jo. Píše ta tvoje teorie, jak se sedí deset hodin

v sedle?

MLADÍK: Cože? Deset hodin?

DRUHÝ: Někdy dvanact, jak kdy. To přijde na okolnosti.

TŘETÍ: Jenže ty okolnosti nemají vliv na gáži. Ta je pořád stejná.

MLADÍK: Kde se tady řasnou kořty?

PRVNÍ: Kořty? V neděli, to přijede starý Snagg a otevře stělníci. Potom ale

střelíme jako veteráni o Dnu nezávislosti.

MLADÍK (začíná si pomalu zoufat): Prosim vás, znáte Krvavýho Jimma?

DRUHÝ: To je Sam.

TŘETÍ: Není to ten, co dělá v hotelu bítecky?

PRVNÍ: Ba ne, jednomu se tady říkálo Krvavý Jim. To bylo na tý tančovací-

MLADÍK: Já myslím Krvavýho Jimma, jak zastíhl Křizovýho Peta u Rio Gran-

de del Norte.

DRUHÝ: Teda Peta jsem jednoho znal. Ale ten se utopil v Pacifiku, když

TŘETÍ: Pak in byl ještě jeden Pete a ten to dostal v korejský válec.

MLADÍK: Jenže já myslím Dolores z ranče X v trojitémniku.

PRVNÍ: Dolores má kanýnu támhle za rohem. Ale nedává na sekernu, bába

jedna stará.

MLADÍK: Lidi, já se snad zblázním. Jak vy tady vůbec žijete?

PRVNÍ: Já? Normálně. Někdo dělá ve fabrice, někdo jezdí s nákladákem,

my hldáme pro našeho starýho krávy.

MLADÍK: A pro tohle jsem utíkal?

PRVNÍ: Odkud?

MLADÍK: No od nás, z Československa. — Kde se tu hlásí o práci?

Text Ivana Vyskočila O rodný ranč aneb Padni, padouchu! převedli do jevištní podoby členové Divadélka Úsmev z Bratislavy. Foto H. Herda

TŘETÍ: Támhleta zděná budova. Nějakej Randall — předák.

DRUHÝ: Poměrně slušnej chlap.

PRVNÍ: Tedy — na předáka slušnej.

MLADÍK (zdrčeně odchází. Kdepak je ten nablýskaný kohoutek z Pílovic):

Tak čau, hoši. (Odejde)

PRVNÍ: Cvok, co?

DRUHÝ: Koltyl Křížový Pete!

TŘETÍ: To musí být strašně romantická země, to Československo.

PRVNÍ: Já bych tam nechtěl žít. Clověče, tam se musí pořád přepadávat a střílet.

DRUHÝ: Clověk se nediví, že utek. — (Odchází a jen tak mimochodem)
Tak jdem na to. **JIRÍ BÍLÝ**

První řádky

VČERA MĚLO POHŘEB BLUES / ZDENĚK ROSENBAUM

Včera mělo pohřeb blues

Až v pozdním večeru ach proč tak pozdě večer

Znavení koně houslových klíčů táhli vůz

Plátěný soumrak jim ve hřívách klečel

Včera mělo pohřeb blues a dvanáct džeztrubek s obnaženými ústy

Ve druhé oktávě podpíralo rakev

A nad hrobem stál hrobník připraven jí spustit

A kněz podobný klarinetu lékaři zvyklí na krev

Včera mělo pohřeb blues

Byl to vlastně šlágr a už ho ani nezpívali

Znavení koně houslových klíčů táhli vůz

A za vozem na dvanáct džeztrubek pozůstali

Nové právě narozené blues do kroku hráli

BOUŘE / JAN BÍBA

Nebe se zatáhlo olovem

Ulehl vítr

Utichl věčný zpěv ptáků

Příroda ztratila svůj hlas

První kapka dopadla

na břicho Země

Ozval se kovový zvuk přetržené struny

Pak tisíce bubeníků

spustilo svůj sváteční virbl

Zlaté jehlice blesků

splétaly neviditelná vlákna

a celá obloha notovala

jedinou strašlivou píseň

beze slov

OTČE NÁŠ JENŽ JSI NA NEBESÍCH

Vysbířli jsme

...Z PLAMENE

Některé chyby jsou již chybami. Jiné chyby jsou dosud zásluhami.

★

Největší překážkou bývají trpaslíci.

★

Čím negativnější typ, tím častěji říká ano.

M. Holub

...Z KULTÚRNEHO ŽIVOTA

ŠTASTNÝ ČLOVEK Navštívil som priateľa N. Sedel obložený knihami, novinami a brožúrami a tváril sa nadmieru šťastne.

— Predstav si, — privítal ma radostne, — už môžem povedať, čo si myslím! Našiel som na to citát!

G. Viktor

...Z MLADÉHO SVĚTA

Z POSUDKU... Je klidný, snášenlivý a poslušný. Dobrácké, mírné povahy, pracovitý, učiněný dřič. Žádná práce není pro něho dost těžká. Hluchý k lichotkám, faleš je mu cizí. Má rád děti. Je důvěřivý, kamarádský, velký jedlík, i když vegetarián. Jeho chytré oči prozrazují nevšední inteligenci. Otec a matka v cizině, sourozenců nemá. (Kontakt s rodinou přerušen.) Je veselý, na pracovišti oblíben. Jen jednu vadu má — všechno vytroubí. S přihlédnutím ke skutečnosti, že jde o slona...

W. Fischmann

NEVHODNÁ SLOVA

Myslím, že jej převyšují. Zatím nad ním jen stáli.

★

Od té doby, kdy říkáme mnohé naplno, polykají někteří — naprázdno.

★

Byl spíše pálený než — zapálený.

★

Jakmile začne mít někdo všechna „nej“, obvykle mu z pilnosti ještě nějaké přidáme.

★

Když už se ti podařilo někomu něco vyvrátit, počítej s tím, že se ti to ještě vrátí.

M. Růžicka

... Z ROHÁČE

Ak zistíš, že sa neuživíš vlastnou bystrosťou, máš ešte možnosť žiť z cudzej hlouposti.

★

Nikdy nezabudni, že tvoji predstavení sú ako peniaze: nútený si brať ich podľa kurzu, nie podľa hodnoty.

A. Gregor

Stáva sa, že niekedy napriek predpisom nie je v divadle prítomný lekár. Niekedy ani herci.

★

Keby sme tak vedeli, čo bude pravda o desať rokov! (V. H.)

★

Niekedy je dokonca výhodnejšie hovoriť pravdu.
V malých pomeroch sú aj trpaslíci veľkí.
Veľa bolo nepovolaných, ale iba málo nezvolených.

K. Bakoš

... Z KULTURNÍ TVORBY

MADRIGALI IMITATI

Ancora non è qui Ještě tu není a už s námi obědvá a večerí, obléká si naše šaty, nepustí nás na rekreaci. Naším dětem upíjí mléka, tomu nejmenšímu ujídá moučku po lžících: náš spartak.

Perchè vestire la idea Nač odívat myšlenku v rýmy, nač jí vnucovat rytmus, když sama stačí na báseň? Nač odívat lehký rytmus a zvukný rým myšlenkou, když tamto obojí stačí na šlágr?

Nessuno principe era tanto potente Žádný kníže nebyl tak mocný jako já, myslí si potentát na národním výboru. Kníže mohl řvát na poddané, kdežto já si otevíru hubu na sám zdroj moci ve státě.

Podvrhl Václav Lacina

... Z LITERÁRNÍCH NOVIN

PATERO POKYNŮ

Kráčej kupředu.
Nikdy ne vepředu.

Neoustouzej,
fuji!
Pouze
upozorňuj.

Nezapomeň na zásluhy.
Hoděj se ti pro podruhý.

Máš-li rodinu,
nedělej hrdinu.

A hrdý buď.
Vocuď až pocuď.

J. Nedvěd

Z MÉHO ŽIVOTA

Píseň z pořadu Zuzana není pro nikoho doma

Hudba: Jiří Slitr / Text: Jiří Suchý

Pomalú *C* *G7*

1. I když to vmó-dě dáv-no není, chci postavit se na dvo-
2. profil ne-ú - navně hodno-ti-li čas od ča-

C *G7*

ře. A zpívat jen tak na dláž-dě-ní pro ty co bydlej na ho-
su. Při tom jim a-le u-šlo hlavně, že nezna-jí mě z an-fa.

C *Ami* *E*

ře. Vůbec mi za to ne-mu-sí-te šestá-ky házet spavla-čí, jen když se
su. A potom přišlo předsevzetí napravit chyby mi-nu-la, jenom že

F *D7* *G7* *Dmi* *G7* *C*

trochu za-myslí-te, ú-pl-ně mi to postačí. Byla jsem kdysi hol-ka,
mějte na pa-mě-ti, že léta zatím plynula. Dneska tu stojím a jsem

Ami *Dmi* *G7* *C* *E*

kterou, jak už to tenkrát cho-di-lo, poctili všichni ne-dů-
ji-ná, než původ-ní byl i-de-ál, není to a-le mo-je

Ami *Dmi* *C* *G7* *C*

věrou, snažšího nic už ne-by-lo. 2. Mj lidskej Tak teď už
vi-na, fek-ně-te mi, co, co bude dál.

D^b *E^bmi* *E^bmi* *A^b7*

víte, oč mi tu běží, tím končí mo-je ba-la-da, jestli vám

D^b *F7* *E^bmi* *E^bmi* *D^b* *A^b7* *D^b*

na mně ne-zá-leží, vlezte mi klidně všichni, všichni na zá-da!

© SHV Praha, 1963

Právo k provozování v časopise uveřejněných textů zadává jediné Čs. divadelní a literární
jednatelství (Dilia), Praha 2 — Nové Město, Vyšehradská 28; autorská práva autorů hudeb-
ních skladeb chrání Ochraný svaz autorský (OSA), Praha 6 — Bubeneč, Čs. armády 20

Repertoár
malé
scény